

Települési örökségvédelmi hatástanulmány

Régészeti szakterületi munkarész

Dunaföldvár város településrendezési eszközeihez

Bevezetés

A 2001. évi LXIV. törvény (továbbiakban Kötv.) 85/A. § (1) bekezdése alapján örökségvédelmi hatástanulmányt kell készíteni a település településfejlesztési tervének kidolgozása során.

A hatástanulmány szerkezetét és tartalmát a Kötv. 85/A. § (1) és a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) kormányrendelet 83. § (2) bekezdése, illetve utóbbi 14. sz. melléklete határozza meg.

Jelen munkát a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. alapján szerzői jogi védelem illeti meg. A közölt adatok szerződéstől eltérő célra való felhasználása, régészeti lelőhelyre vonatkozó adatok nyilvánosságra hozása vagy továbbadása csak a szerző engedélyével, a régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálójának anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló 13/2015. (III. 11.) MvM. rendelet, valamint a muzeális intézményekben folytatható kutatásról szóló 47/2001. (III. 27.) kormányrendelet szabályai szerint történhet.

A hatástanulmány a rendezési tervhez változtatás nélkül, külön alfejezetként csatolandó.

Kötv. 85/A. § (2) bekezdése alapján az örökségvédelmi hatástanulmányban megfogalmazott értékvédelmi terv szerint kell meghatározni az örökségvédelemmel érintett területekre vonatkozó településfejlesztési és településrendezési terveket.

A vizsgálatnál figyelembe vett, a kulturális örökség régészeti vonatkozásait érintő speciális törvények és rendeletek:

- 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről – amely a földvárak és halmok (temetkezési helyek) védelméről rendelkezik (23. §),
- 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről,
- 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről,
- 2001. évi LXIV. törvény a Kulturális örökség védelméről (a továbbiakban: Kötv.),
- 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartó rendszerről – különösen az alábbi szabálysértésnek minősülő cselekmények: lopás, jogtalan elsajátítás, orgazdaság, szándékos rongálás ötvenezer forintot meg nem haladó értékre – 177. § (3) bekezdése szerinti minősített esetei,
- 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről – különösen az alábbi bűncselekmények:
 - műemlék vagy védett kulturális javak megrongálása – 357. §,
 - lopás – 370. § (3) bekezdés bb) pontja,
 - rongálás – 371. § (3) bekezdés ba) pontja és (4) bekezdés b) pontja,
 - jogtalan elsajátítás – 378. § (2) bekezdése,
 - orgazdaság – 379. § (3) bekezdés b) pontja szerinti minősített esetei,
- 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról – az örökségvédelmi hatóság hatósági eljárásait ez alapján végzi,
- 149/2000. (VIII. 31.) kormányrendelet a Magyar Köztársaság Kormánya és az Európa Tanács tagállamai között 1992. január 16-án kelt, Valttában aláírt, a régészeti örökség védelméről szóló Európai Egyezmény kihirdetéséről,
- 47/2001. (III. 27.) kormányrendelet a muzeális intézményekben folytatható kutatásról,
- 191/2001. (X. 18.) kormányrendelet az örökségvédelmi bírságról,
- a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet,

- 68/2018. (IV. 9.) kormányrendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról,
- 13/2015. (III. 11.) MvM rendelet a régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól.

Fogalmi meghatározások

A régészeti elemek vizsgálatát a kulturális örökség védelméről hozott 2001. évi LXIV. törvényben (a továbbiakban: Kötv.) meghatározott – és így a hatástanulmányban alkalmazott – alábbi fogalmi meghatározások alapján végeztük el.

Fenntartható használat (Kötv. 7. § 4.): a védett kulturális örökség olyan módon történő használata – ideértve a kármegelőző és kárcsökkentő tevékenységeket is –, amely nem haladja meg a szakmailag indokolt mértéket és nem vezet az örökség elemeinek állapotromlásához, így biztosított fennmaradásuk a jelen és jövő nemzedékek számára.

Előzetes régészeti dokumentáció (Kötv. 7. § 3): valamely terület régészeti érintettségének tisztázására, a régészeti örökség elemeire vonatkozó ismeretek (különösen a lelőhely jellegének, korának, kiterjedésének és intenzitásának) megszerzésére és pontosítására szolgáló, valamint az ebből következően elvégzendő régészeti feladatellátás formájának, idő- és költségvonzatainak meghatározásához hozzájáruló, az ismert adatok és források feldolgozásával, a lelőhely állapotában marandó változással nem járó műszeres lelőhely-, illetve leletfelderítés, terepbejárás és próbafeltárás alkalmazásával készült dokumentum.

Gyűjtemény (Kötv. 7. § 6.): a gyűjtői tevékenység eredményeként létrejött, ritkaságából vagy jellegéből adódóan különös jelentőséggel bíró javak összessége, amelynek egységességében megnyilvánuló kulturális értéke meghaladja egyes darabjainak együttes értékét.

Kulturális örökség elemei (Kötv. 7. § 11.): a régészeti örökség, a hadtörténelmi örökség régészeti módszerekkel kutatható elemei, a műemléki értékek, valamint a kulturális javak.

Nagyberuházás (Kötv. 7. § 20.): az alábbi, földmunkával járó beruházás:

- a) a bruttó 500 millió forintos értékhatárt meghaladó teljes bekerülési költségű beruházás,
- b)
- c) a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. által kezelt beruházás,
- d) a védmű-, töltés- és a 2500 hektár alapterületet meghaladó árapasztó- vagy árapasztó tározó-építés, vagy
- e) azon közérdekű célú beruházás, amelynek megvalósítása érdekében a kisajátításról szóló törvény szerint kisajátítást végeztek.

Nyilvántartott régészeti lelőhely (Kötv. 7. § 23.): a közhiteles nyilvántartásba vett, e törvény alapján általános védelem alatt álló régészeti lelőhely.

Megelőző feltárás (Kötv. 7. § 13.): írásbeli szerződés alapján, tudományos módszerrel végzett régészeti feladatellátás (régészeti megfigyelés, próbafeltárás, teljes felületű feltárás), amely a földmunkával járó beavatkozások, fejlesztések, beruházások által érintett, nyilvántartott régészeti lelőhelyek feltárására irányul.

Mentő feltárás (Kötv. 7. § 14.): régészeti emlék vagy lelet régészeti feltáráson kívüli, váratlan előkerülése során alkalmazandó, a közvetlenül érintett elemek szakszerű megmentésére irányuló azonnali beavatkozás.

Régészeti emlék (Kötv. 7. § 28.): a régészeti örökség ingatlaneleme.

Régészeti érdekű terület (Kötv. 7. § 29.): valamennyi terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető.

Régészeti feltárás (Kötv. 7. § 30.): a földmunkával járó beavatkozás, fejlesztés, beruházás esetén feltárással jogosult által végzett lelőhely-felderítés és megelőző jellegű örökségvédelmi tevékenység, melynek szaktevékenységi része a feltárást vezetés, a feltárás dokumentálása, a régésztechnikai feladatellátás, a leletek elsődleges feldolgozása, valamint a geodéziai és térinformatikai feladatok ellátása. Járulékos része a régészeti bontómunka.

Régészeti korú tárgy (Kötv. 7. § 32.): bizonyítottan gyűjteményben fennmaradt, a kulturális javak körébe tartozó, 1711 előtt keletkezett tárgy.

Régészeti lelet (Kötv. 7. § 33.): a régészeti örökség érzékelt, felfedezett, feltárt – jellegénél fogva – ingó eleme, függetlenül attól, hogy eredeti helyéről, összefüggéseiből, állapotából elmozdult, elmozdították-e vagy sem. Nem minősülnek régészeti leletnek a régészeti korú tárgyak.

Régészeti lelőhely (Kötv. 7. § 35.): földrajzilag körülhatárolható terület, amelyen a régészeti örökség elemei történeti összefüggéseikben találhatóak.

Régészeti megfigyelés (Kötv. 7. § 36.): a beruházás földmunkájának régész által a helyszínen történő folyamatos figyelemmel kísérése, szükség esetén a régészeti bontómunka elvégzése és dokumentálása.

Régészeti örökség (Kötv. 7. § 37.): az emberi létnek a föld felszínén, a föld vagy a vizek felszíne alatt és a természetes vagy mesterséges üregekben 1711 előtt keletkezett érzékelhető nyoma, amely segít megismerni az egyetemes kultúrát, az emberiség történetét, kapcsolatát környezetével, valamint hozzájárul az ország területén élt népek és a nemzet történelmének rekonstrukciójához, igazolja, bemutatja, alátámasztja népünk eredetét és fejlődését, továbbá amellyel kapcsolatos információszerezés fő forrásai a feltárás és egyéb kutatási módszerek.

Régészeti védőövezet (Kötv. 7. § 38.): a védetté nyilvánított régészeti lelőhely környezete, amely biztosítja annak fenntarthatóságát, megközelíthetőségét, tájképi védelmét.

Teljes felületű feltárás (Kötv. 7. § 40.): nyilvántartott régészeti lelőhelyen a régészeti örökség elemeinek a földmunkával érintett terület teljes egészén történő feltárása.

Terepbejárás (Kötv. 7. § 41.): minden olyan felszínen végzett kutatás, adatgyűjtés és kiértékelő dokumentálás, amely a régészeti örökség nem ismert elemének felfedezésére vagy a régészeti lelőhely állapotának ellenőrzésére, illetve azonosítására irányul, függetlenül attól, hogy együtt jár-e a leletek összegyűjtésével vagy sem.

Tervásatás (Kötv. 7. § 42.): tudományos célból végzett, tudományos szempontok alapján előre tervezett régészeti feltárás.

Történeti városmag (Kötv. 7. § 44.): a mai városok területén található, az eredeti, történelmi városszerkezetet tükröző, a régészeti örökség elemeit nagy mélységben és több rétegben megőrző, a település több évezredes múltját és folyamatosságát mutató jól lehatárolható, nagyobb összefüggő terület.

Védetté nyilvánított régészeti lelőhely (Kötv. 7. § 45.): miniszteri döntéssel, határozattal vagy e törvény alapján miniszteri rendelettel védetté nyilvánított kiemelkedő történeti és kulturális jelentőségű, nyilvántartott régészeti lelőhely.

Védett örökségi elem (Kötv. 7. § 46.): az e törvény erejénél fogva védelem alatt álló, illetve miniszteri rendelettel vagy hatósági eljárás során védetté nyilvánított kulturális örökségi elem.

Kötv. 7/A. §: A régészeti örökség védelme kiterjed a régészeti örökség felkutatására, értékelésére, számbavételére, nyilvántartására.

Kötv. 8. § (1): A Magyarország határain belül a föld felszínén, a földben, a vizek medrében vagy máshol rejlő vagy onnan előkerülő régészeti lelet állami tulajdon.

A Kötv. 9. §-a kimondja, hogy a régészeti lelőhelyeket – a fenntartható használat elvének figyelembevételével – csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak. A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti lelőhelyükön, eredeti állapotukban, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni, ennek érdekében régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük a Kötv. 10. §-a alapján.

Általános védelem (Kötv. 11. §): a régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak.

A nyilvántartott régészeti lelőhelyek védetté nyilvánítása (Kötv. 12–16. §): az ország és annak régiói kiemelkedő történeti és kulturális jelentőségű régészeti lelőhelyeit jogszabályban kell védetté nyilvánítani (12. §). A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeken nem lehet olyan tevékenységet folytatni, amely a lelőhelynek akár részleges állapotromlását eredményezheti (13. § (1)). A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyeket kiemelten vagy fokozottan védett régészeti lelőhely kategóriába kell sorolni (13. § (3)).

A Kötv. 19.§ (1) bekezdése alapján a földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal, beleértve az ásványi vagyon kitermelését is a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket jogszabályban meghatározott esetekben és módon el kell kerülni.

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) kormányrendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 21. § (3) bekezdése szerint a földmunkával járó beruházással el kell kerülni

a) a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyet,

b) a nyilvántartott tájképi jelentőségű régészeti lelőhelyet és

c) az eredeti összefüggéseiben megmaradt, helyben és fizikai állapotromlás nélkül megőrzendő régészeti emléket.

Ez alól kizárólag az örökségvédelmi hatóság döntése alapján a belterületen tervezett földmunkával járó beruházások, illetve a természetvédelmi vagy örökségvédelmi célú beruházások képezhetnek kivételt (Korm. r. 88. § (6)), továbbá a már meglévő műtárgy, építmények szükséges karbantartása.

A Kötv. 19. §-a alapján a régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el. A régészeti feltárások költségeit – a jogszabályban meghatározott kivételekkel – annak kell fedeznie, akinek érdekében az elvégzendő földmunka vagy a nyilvántartott régészeti lelőhely bolygatása szükségessé vált.

A régészeti feladatellátás hatósági ár alapján végezhető. A hatósági ár mértékét a Korm. r. 8. sz. melléklete határozza meg.

A Kötv. 82. §-a szerint örökségvédelmi bírsággal kell sújtani azt a természetes vagy jogi személyt és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki

- jogszabályban engedélyhez kötött tevékenységet védelem alatt álló kulturális örökségi elemen engedély vagy tudomásulvétel nélkül vagy attól eltérő módon végzi,
- a védelem alatt álló kulturális örökség elemeit jogellenesen megsemmisíti vagy megrongálja, valamint
- a védett kulturális örökségi elemet kötelezettségének elmulasztásával veszélyezteti,
- régészeti feltárást feltárási jogosultság nélkül végez,
- nyilvántartott régészeti lelőhelyen a hatóság engedélye vagy nyilatkozata nélkül beruházást valósít meg.

Bírsággal sújtható az, aki a jogszabály által előírt bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget. A bírságot a hatóság szabja ki. A bírság mértéke nyilvántartott régészeti lelőhely esetén az örökségvédelmi bírságról szóló 191/2001. (X. 18.) kormányrendelet alapján 10 ezertől 250 millió forintig terjedhet.

1. Örökségvédelmi vizsgálat

1.1. A település történeti leírása (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag)

Dunaföldvár város a Közép-Mezőföld nevű földrajzi kistáj délkeleti részén fekszik. A Duna nyugati felén húzódó kistáj 97 és 204 méter tengerszint feletti magasságú, lösszel fedett hordalékkúp-síkság.

Dunaföldvár szabálytalan alakú külterületét két oldalon zárja le természetes határ: nyugaton a Duna a határ, délnyugaton pedig Németkér felé a Kanacs-völgy.

A dunaföldvári határ vízhalózata a Duna folyó uralja, amely több mint 10 km hosszan érinti a város külterületét. A Dunába Dunaföldvár területén nyugatról csak kettő, de annál jelentősebb patak torkollik: északon a Nagykarácsonyi-vízfolyás, a belterületen az Oláh-völgyben eredő, több kisebb vízfolyást is magába fogadó, kanyargós Kert-kanális. A határ délnyugati részében egymással párhuzamosan, északnyugat-délkeleti irányban hosszan folyik a Kanacs-árok és vele már a dunaföldvári határon kívül egyesülő Gyűrűs-árok, valamint utóbbtól keletebbre a rövidebb, egykor vízjárta Sági-völgy. Az előszállási határszélen több, ma már nem minden esetben vízjárta völgy van, amelyek vizei északnyugat felé folynak, előbb-utóbb a Nagykarácsonyi-vízfolyás vizét növelve: a Pörös-völgy forrás, a Döglött-kút völgye, a Tamankó-völgy, végül pedig a Ló-kút völgye. A Nagykarácsonyi-vízfolyás táplálja a város legnagyobb állóvizét, a Felső-tavat, amelytől nyugatra a kisebb Matild-tó található. Régi térképeken további, mára eltűnt tavakat is felfedezhetünk, így pl. a Kert-kanálison a várostól délnyugatra a németkéri út és a 6-os út között a kisebb Kender- és a nagyobb Alsó- (vagy Sós-) tavat, az Oláh-völgyben pedig az Oláh-völgyi-tavat. A folyó- és állóvizek mellett az azokat nélkülöző területeken a megtelepedést források, kutak is megkönnyítették, ilyenek pl. a Döglött-, Ló-, Tilos-, Késő-, Méhes-, Kanacs-, Molnár-, Egyes-, illetve Kettes-kút.

A hatalmas kiterjedésű (Tolna megyében a harmadik legnagyobb), 111,42 km² nagyságú település-határ területén meghatározó a szántóterületek aránya, kisebb erdőfoltokat csak néhány helyen találunk, pl. Vilmos-major, a Fehérvári-dűlő környékén, a Felső-tótól délre, illetve a patak-völgyek meredekebb, nehezen művelhető partjai mentén: a Mély-, Kanacs- és Gyűrűs-völgyben, illetve mellékvölgyeikben (pl. Harasztos-völgy).

Dunaföldvár neve egy földszáncokból álló egykori erősségre utal. Neve először a pécsi püspökség 1009-es alapítólevelében szerepel, *Zemogny* néven az egyházmegye egyik határpontja. Plébániatemploma szerepel az 1330-as években keletkezett ún. pápai tizedjegyzékben. Hetipiacáról 1381-ből, országos vásáráról 1483-ból van adat, 1397-ben mezővárosként (*oppidum*) említik. 1467-ban neve már Dunaföldvár alakban szerepel. 1546 és 1590 között a törökök városként írták össze öt alkalommal, az összeírtak száma 135 és 192 között mozgott.

Bencés apátságát valószínűleg II. Béla alapította, először 1199-ben említik. A 13. század második felétől rövid ideig hiteleshelyi tevékenységet is folytatott. A 15. század végétől kormányzók irányították, utoljára 1508-ban említik, legkésőbb 1543-ban szűnhetett meg. Az apátságot a szakirodalomban általában az Öregtorony mellé szokás helyezni, itt azonban nem kerültek elő régészeti nyomai, ellenben a 19. századtól többször említenek középkori sírokat és falakat a Duna melletti Alsó-Öreghegy tetején, ahol kisebb feltárások is igazolták egy 12. századi eredetű nagy kőépület létét. A közeli Kálvárián egy másik, kisebb középkori kőépület is elkerült. A plébániatemplom a mai belterületen, talán a Kisegítő Iskola területén feltárt 16–18. századi temető közelében kereshető. Várának maradványa, a 16. század elején épült Öregtorony a belterületen, a Duna közelében fekszik. 1974-ben Kozák Éva az Öregtorony melletti 19. századi épület pincéjének mélyítéskor 16. századi szemeskályha maradványait találta meg, Árpád-kori és 16–17. századi kerámiát gyűjtött. A toronytól északnyugatra 16. század eleji, paticsfalú, boronavás házat tárt fel, 16-17. századi leletanyaggal.

1.2. A település régészeti örökségének felmérése újonnan beépítésre szánt területnek kijelölt terület esetén terepbejárással

Dunaföldvár közigazgatási területéről jelenleg 83, ismert kiterjedésű régészeti lelőhely ismert. (Ebbe a számba nem tartozik bele két, tévesen Dunaföldvár határába sorolt, valójában teljes terjedelmükkel Solt közigazgatási területére eső régészeti lelőhely, amelyek Dunaföldvártól való törlését kezdeményezni fogom a közhiteles régészeti lelőhely-nyilvántartásban: Duna-meder 1558 fkm, Solt 52, lelőhely-azonosító: 56413; Alsórév, Duna-meder, Solt 66, lelőhely-azonosító: 23963). A lelőhelyek száma a természetföldrajzi adottságok ismeretében jónak mondható, de a lelőhelyek száma intenzívebb kutatások esetén a jövőben még emelkedhet. Dunaföldvár határának régészeti lelőhelyei különböző jellegű kutatások eredményeképpen ismertek.

A 19. század végén Szelle Zsigmondnak és általa Török Aurélnak köszönhetően több helyszínen történt a kor színvonalának megfelelő és többnyire egy-két napig tartó *tervásítás*.

- 1883-ban Szelle az Alsó-Öreghegyen, a bencés apátság körül fekvő középkori temetőben nyolc csontvázat tárt fel, ugyanitt 1885-ben Török Aurél végzett egynapos, embertani célú ásatást;
- 1885-ben Török Aurél a „temető orom” fennsíkján (valószínűleg a Temető-hegy orrán) vélhetőleg török kori sírokat bontott ki;
- 1886-ban és 1887-ben Szelle rövid ásatást végzett a Kálvárián, őskori (bronzkori?) telep részleteit ásta ki;
- 1889-ben a Hajdulesnél Szelle Zsigmond római kori épületet (valószínűleg őrtornyot) tárt fel;
- 1892-ban Szelle a Postakúti-dűlőben ismét római kori épületmaradványt kutatott;
- 1892-ben Szelle a Krizák-hegyen középkori temető sírjait bontotta ki;
- Szelle említi a kanacsi Temető-hegy orra környékén fekvő, valószínűleg hódoltság kori falu területén végzett eredménytelen „próbaásatásokat”;
- Szelle az Alsó-tó nyugati partján fekvő neolitikus telepén eredménytelen „próbaásatást” végzett.

A modern követelményeknek megfelelő tervásítás az alábbi lelőhelyeken folyt:

- Bóna István 1960-ban átvágta a Macskalyuk bronzkori sáncát, 1962-ben pedig tisztázta a tell-telep rétegeit;
- Kozák Éva 1964 és 1966 között, majd 1972-ben és 1974-ben végezte az Öregtorony környékén a középkori és török kori vár feltárását;
- Szabó Géza 1987-ben a Kálvária bronzkori földvárán végzett rétegtisztázó ásatást;
- Gaál Attila 1988 és 1991 között a Kisegítő Iskola udvarán tárt fel egy középkori-újkorai temetőrészletet.

Megelőző feltárások az utolsó évtizedben folytak, főként 2008–2009-ben, az M6-os autópálya nyomvonalán (többször Kovács Katalin régészeti felügyelete nyomán):

- Szenthe Gergely és Serlegi Gábor római és Árpád-kori telepet tárt fel (Bibic alja, TO 21);
- Bartus Dávid Árpád-kori telepet kutatott (Fehérvári-dűlő, RM 04);
- Farkas Zsuzsanna késő Árpád-kori telepet tárt fel (Dohány-völgy /RM-23/);
- Cséki Andrea, majd Kemsei Dóra és Farkas Zsuzsanna bronzkori, kelta, avar és középkori település feltárását végezte (Alsó Pázmánd / Vajai-tanya);
- Cséki Andrea, illetve Herbály Róbert Árpád-kori és középkori települést hozott felszínre (Fehérvári-úti-dűlő I–II., RM 02, RM 03);
- Kiss Csaba Kálmán és Herendi Orsolya középső bronzkori és középkori telepet tárt fel (Volner-tanya, F 03);
- Buza Andrea neolitikus, római kori és avar kori telepet tárt fel (Györök-tanya);

– 2010-ben Boldog Zoltán a Felső-révnél próbafeltárás, majd Miklósi-Szöke Mihály megelőző feltárás keretében bronzkori, római kori, késő avar és Árpád-kori telepet tárt fel.

Helyszínelések (többnyire lakossági bejelentések nyomán), illetve esetenként hozzájuk kapcsolódó *leletmentések* történtek a következő lelőhelyeken:

- 1900-ban Cziráky Gyula a Paksi u. 1449. számú ház kertjében vályogvetés közben talált őskori urnasírokat írta le;
- 1966-ban a Göböljárásnál Rosner Gyula és Dobosi Viola paleolit teleprészetet tárt fel;
- 1958-ban B. Vágó Eszter és Bóna István a Folyamórségi laktanyánál építkezés közben megbolygatott őskori zsugorított csontvázas kelta temető két sírtöredékét eredményezte;
- 1970-ben Horváth Jolán leletmentése a Felső Bölcske u. 19. számú háznál csontvázas kelta temető két sírtöredékét eredményezte;
- 1971-ben Horváth Jolán a tilosi homokbányában megbolygatott csontvázas kelta sír leleteit gyűjtötte össze;
- 1971-ben Rosner Gyula a művelődési ház udvarán megbolygatott 18. századi edényégető kemencét tárt fel, a kendergyár építésénél pedig kora bronzkori kerámiatöredékeket gyűjtött be;
- 1976-ban Gaál Attila leletmentése középkorinak meghatározott temetőrészletet eredményezett a Taligaútnál;
- 1989-ben Gaál Attila az Iskola utcában 18. századi vermet tárt fel;
- 1994-ben Gaál Attila és Vizi Márta leletmentése során a Duna-parton, a kemping fölötti területen újkori sírok kerültek elő;
- 1999-ben Ódor János Gábor az Alsó-Öreghegyen illegális ásatással megbolygatott középkori épület (valószínűleg a bencés apátság) feltárt falait dokumentálta, 2003-ban pedig ugyanitt közműfektetéssel megbolygatott középkori temetkezéseket tárt fel;
- 2002-ben Ódor János Gábor a Gyűrűs-völgy felső szakaszán eső által kimosott mélyútban emberi csontokat figyelt meg;
- 2003-ban Ódor János Gábor a Zöld-zátonynál előkerült késő középkori hajóleletnél végzett helyszínelést;
- 2004-ben K. Németh András végzett helyszíni szemlét az Alsó-Öreghegyen kiszántott falmaradványoknál;
- 2005-ben Ódor János Gábor, illetve K. Németh András a Postakúti-dűlőben római kori épületet azonosított;
- 2006-ban K. Németh András lakossági bejelentés nyomán több lelőhelyet lokalizált (18–20. lelőhelyek);
- 2006-ban B. Kohári Gabriella és Nagy Levente végzett helyszíni szemlét az Alsó-Öreghegyen;
- 2008-ban Szabó Géza a Göböl-járásnál kora bronzkori telepet azonosított;
- 2009-ben Ódor János Gábor autópálya-építéshez kapcsolódó célkitermelőhelyen, a Barota-dűlőben három lelőhelyet lokalizált (26., 29., 30. lelőhely);
- 2011-ben Tóth János Attila a Duna alacsony vízállása kapcsán előbukkant két régi hajómaradványt és egy cölöpszerkezetet dokumentált a Duna medrében (56., 57., 58. lelőhely);
- 2013-ban Ódorné Tóth Tünde végzett helyszíni szemlét az Alsó-Öreghegyen.

Szisztematikus *terepbejárások* Dunaföldvár határában több alkalommal voltak (az egy-egy lelőhelyet érintő terepbejárásokat nem említve):

- 1976-ban Visy Zsolt a római limesút nyomvonalát, és a mellette fekvő őrtornyokat azonosította (27., 28., 44., 45., 49. lelőhely);
- 1990-ben Miklós Zsuzsa a Tolna megyei várak kutatásának keretében felméréseket végzett Nováki Gyula társaságában a Kálvária-hegy bronzkori földváránál, a Macskalyuk nevű

bronzkori földváránál, a Bottyán-sáncnak nevezett kuruc kori erődítménynél, 1993-ben pedig a Hajdulest járta be;

- Miklós Zsuzsa 1999–2003 között légi fotózta az említett földvárakat, valamint a Krezsák-hegyet és Gyűrűs-tábla III. bronzkori földvárát;
- 2001-ben és 2004-ben a szekszárdi múzeum munkatársai az M6/M56 jelű autópálya nyomvonalának bejárása során a város nyugati határát teljes hosszában bejárták, amelynek során két út lelőhely került elő;
- 2001-ben a székesfehérvári múzeum munkatársai az M6/M56 jelű autópálya nyomvonalának bejárása során azonosították Volner-tanya, F 03 lelőhelyet;
- 2006-ban Ódor János Gábor a város régészeti hatástanulmányának elkészítéséhez számos új lelőhelyről gyűjtött adatokat (16., 59–67. lelőhely);
- 2008-ban Somogyi Krisztina a Tűzok-dűlőben kelta, illetve római kori lelőhelyet talált;
- 2008-ban Stibrányi Máté az M6-os autópálya építéséhez kapcsolódva több lelőhelyet azonosított (30., 83. lelőhely);
- a magyarországi limesszakasz világörökségi helyszínné nyilvánításához kapcsolódva a limesutat és a közelében fekvő őrtornyokat 2009-ben Lóki Róbert és Szabó Máté, 2010-ben pedig Varga Gábor járta be (28., 44., 45., 49., 50., 51. lelőhely);
- 2009-ben Czövek Attila részben lakossági bejelentés nyomán a várostól nyugatra több új lelőhelyet járt be (52–54. lelőhely);
- 2018-ban Czövek Attila és K. Tóth Gábor a településrendezési tervhez kapcsolódó örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséhez a beépítésre szánt területeken végzett terepbejárást, amelynek során négy új lelőhelyet azonosítottak (69–72. lelőhely);
- 2021-ben Ujhelyi Nóra előzetes régészeti dokumentációhoz kapcsolódó terepbejárás során az Barota-puszta térségében három új lelőhelyet talált (74–76. lelőhely).

Régészeti szakfelügyelet több alkalommal történt:

- 2006-ban Szabó Géza a 85–86 kilométerszelvények között római utat dokumentált, az út mellett őskori és római kori objektumokat azonosított;
- Szabó Géza 2008-ban a Felső-Bakaszállásnál bronzkori és római kori telepet azonosított;
- Szabó Géza 2013-ban régészeti felügyeletet végzett a Kálvárián.

A dunaföldvári határ régészeti kutatottsága a fentiek ismeretében jónak minősíthető.

A település határának kiterjedéséhez és a megtelepedésre alkalmas területek nagyságához viszonyítva az ismert régészeti lelőhelyek száma jónak mondható, így már bizonyos következtetéseket le lehet vonni az egyes korszakokra vonatkozóan.

A város határában minden régészeti korszakból található lelőhely, természetesen nem egyenletes eloszlásban. Leggyakoribbak és a határ legtöbb részén megtalálhatók az őskori lelőhelyek, ezen belül is különösen sok bronzkori lelőhelyről van tudomásunk.

Az *őskoron* belül pontosabban nem korszakolható hat telep, valamint egy zsugorított sír. Ritkaság, hogy Dunaföldvár határában előkerült egy lelőhely az őskor legkorábbi időszakából, a paleolitikumból, a Göböljárásból. A letelepedett életmóddal általánosan a neolitikumra meghatározhatóan már hat telepet ismerünk, a késő neolit Lengyel-kultúrának pedig egy további lelőhelye került eddig elő. A rézkor pontosabban be nem sorolható időszakából két telep ismert, a késő rézkori Baden-kultúra, illetve kosztoláci csoport egy-egy teleppel képviselteti magát. A neolitikumhoz és a rézkorhoz képest a bronzkor sokkal sűrűbb lelőhelyhálózattal képviselt, nem utolsósorban a két Duna menti (Macskalyuk, Kálváriahegy), illetve a Gyűrűs-tábla földvárainak köszönhetően. A bronzkoron belül korszak szerint nem besorolható tíz telep, három földvár, három urnatemető és egy feltételezhető temető. A kora

bronzkort két telep, a szintén kora bronzkori Kisapostag-kultúrát egy telep képviseli, a Kálvárián pedig a kora bronzkori Proto Nagyrév–Nagyrév-kultúra erődített tell-telepe került feltárássra. A középső bronzkor időszakából kulturális besorolás nélkül szintén két telep került elő, a középső bronzkori Koszider-horizont telepe egy, a mészbetétes edények népének kultúrája telepe pedig három helyen. Késő bronzkori telep két, temető egy helyről ismert, a késő bronzkori urnasíros kultúra telepe pedig egy lelőhelyről. A kora vaskorból jelenleg mindössze egyetlen telepet ismerünk, a késő vaskori kelták hagyatéka viszont annál gazdagabb. A kelták három telepet, viszont ehhez mérten sok temetkezési helyet hagytak hátra maguk után: egy csontvázas temetőt, két helyen magányos csontvázas sírt (amelyek valószínűleg szintén nagyobb temetőt jelölnek), valamint egy-egy hamvasztásos, illetve urnatemetőt.

A római kori lelőhelyek eloszlását a Duna mentén húzódó limesút és környezete katonai létesítményei határozzák meg. A limesútnak három szakasza is előkerült a város határában, mellette eddig nyolc őrtornyot (és egy erődítést) azonosított a kutatás. A korszak 14 falusias telepe mellett egy helyen, a Postakúti-dűlőben nagyobb kőépület is állt. Római kori temetkezések három (esetleg négy) helyen is előkerültek, ebből egy biztosan csontvázas temető volt.

A népvándorlás korából közelebről be nem sorolható egy-egy sír és temető. A korszak második felét, az avar kort már nemcsak egy-egy sír és temető, de hét telep is képviseli. A honfoglalás korából egyetlen bizonytalan sírt ismerünk.

Dunaföldvár nagy kiterjedésű határából csak hét helyről ismert középkori (tovább két helyről pedig késő középkori) települést, de érdekes módon a középkori Földváron kívül egyetlen további egykori falunak sem ismerjük a nevét. Földvár mezőváros két, jól elkülönülő helyen telepedett meg: az Alsó-Öreghegyen állt a bencés apátság és templom, körülötte temetővel, a közeli Kálvárián pedig kápolnával (?), míg a település a mai belterület központjában, a középkori vár (Öregtorony) körül lehetett, talán ennek közelében (esetleg a Kisegítő Iskola középkori temetője környékén) kereshető a mezőváros forrásokból ismert középkori plébániatemploma is. Az Árpád-korból 11 kisebb telep került elő, közülük öt az M6-os autópálya nyomvonalán. Egy részükről a leletek alapján igazolható, hogy a tatárjárás idején néptelenedtek el véglegesen. A középkorból említhető még egy országos is ritka lelőhely, egy elsüllyedt hajó helye is. A török kort az ekkor is használt vár, valamint egy temető révén ismerjük. Egy hajóroncs a kora újkorból is ránk maradt.

Az újkori kevés lelőhely közül kiemelkedő két kuruc kori erődítés a Duna-parton, valamint egy talán kikötőként azonosítható cölöpszervezet a Duna medrében. A belterületen két újkori temetőt, továbbá egy-egy 18. századi településrészletet és edényégető-kemencét ismerünk.

Végül ki kell térni a régészeti korú, de közelebről ismeretlen korú lelőhelyekre, amelyeket négy telep, egy-egy földvár és út, egy kérdőjeles földvár, valamint három ismeretlen korú csontvázas temető képvisel (utóbbiak közül az egyik talán római kori).

Ugyanitt jelzem, hogy a szakirodalomban található további, azonosításra váró régészeti lelőhelyek is. Ezeket – mivel pontos elhelyezkedésük nem ismert – itt nem sorolom fel, csak néhány jelentősebbet említek meg.

A fentiekén túl, különböző gyűjteményekben Dunaföldvárról rengeteg fontos szórványleletet őriznek, amelyeknek nem ismert a pontosabb előkerülési helye. A hasonló tárgyak elsőrendű lelőhelye a Duna, ahonnan pl. a 19. században 11. századi bizánci ólombulla, 1904-ben bronzkori kard, az 1960-as években római tiszti dísztőr, 1991-ben pedig római edénylelet került elő. Ugyanígy kiemelkedő jelentőségű egy 1864-ben előkerült, több mint 80 kg súlyú bronzkori kincslelet, három, közelebről ismeretlen lelőhelyű római mérföldkő, egy kelta nőt ábrázoló kora római sírkő, egy osztrogótnak, illetve langobardnak meghatározott szórvány fibula.

Jelenlegi ismereteink szerint összesen 83 régészeti lelőhely ismert a település bel- és külterületén.

A hatástanulmány készítéséhez felhasznált szakirodalom:

- A Danube Limes Program régészeti kutatásai 2008–2011 között. Jelentés a Danube Limes UNESCO World Heritage Site pályázat keretében a PTE BTK Régészet Tanszékének kutatócsoportja által végzett kutatásokról. Szerk. Visy Zsolt. Pécs 2011.
- Az 1956–1997. év régészeti kutatásai. Bp. 1958–2001. (Régészeti füzetek. Ser. I. No. 9–51.) passim
- B. Thomas Edit: Römischer Legionarsdolch von Dunaföldvár. *Folia Archaeologica* 20 (1968) 25–46.
- B. Thomas Edit: Itáliai Mater Matuta votivok Dunaföldvarról. A szekszárdi Béri Balogh Ádám Múzeum Évkönyve 1 (1970) 19–39.
- Bendefy László: Dunaföldvár régi földvára. *Műemlékvédelem* 18 (1974) 2. sz. 65–71.
- Cziráky Gyula: Újabb urna-temető Duna-földvárott. *Archaeologiai Értesítő* 21 (1901) 288.
- Cziráky Gyula: Tolna vármegyei Dunaföldvár múltja és jelene. Dunaföldvár 1910.
- Csalogovits József: Tolnavármegye múzeumának újabb szerzeményei. Pécs 1936. (Tolnavármegye múltjából 2.)
- Csánki Dezső: Magyarország történeti földrajza a Hunyadiak korában III. Bp. 1897.
- Cserna Anna – Kaczián János: Egyed Antal összeírása és korrajz Tolna megyéről. Szekszárd 1986.
- Dunaföldvár története az őskortól napjainkig. Szerk. Töttös Gábor. H. n. [Dunaföldvár] 2002.
- Gábori Miklós – Gábori Vera: Études archéologiques et stratigraphiques dans les stations de loess paléolithiques de Hongrie. *Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae* 8 (1957) 3–117.
- K. Németh András: Ami a megyemonográfiából kimaradt. Wosinsky Mór régészeti kérdőíveinek kiadatlan, középkoros vonatkozásai. In: Wosinsky Mór „...a jeles pap, a kitűnő férfiú, a nagy tudós...” 1854–1907. Szerk. Gaál Attila. Szekszárd 2005, 131–144.
- K. Németh András: Két, gótikus emberalakos gyertyatartó Tolna megyéből. *Archaeologiai Értesítő* 130 (2005) 205–215.
- K. Németh András: „...a régészetbe hébe-hóba belekontárkodom...” Szelle Zsigmond és a paksi „Szelle-múzeum”. Paks 2006. (Paksi Múzeumi Füzetek 4.)
- K. Németh András: A középkori Tolna megye templomai. Szekszárd 2015.
- Kozák Éva: Régészeti és műemléki kutatások a dunaföldvári Öregtoronynál. A szekszárdi Béri Balogh Ádám Múzeum Évkönyve 1 (1970) 181–208.
- Kozák Éva: A dunaföldvári (Tolna m.) öregtorony régészeti feltárása. *Műemlékvédelem* 17 (1973) 193–198.
- KÖSZ 2008. Tájékoztató a K.Ö.SZ. 2008. évi tevékenységéről. Szerk. Siklódi Csilla. Bp. 2009. passim
- KÖSZ 2009. Tájékoztató a K.Ö.SZ. 2009. évi tevékenységéről. Szerk. Siklódi Csilla. Bp. 2010. passim
- Kőszegi Frigyes: A Dunántúl története a későbronzkorban. Bp. 1988. (BTM Műhely 1.)
- Lővei Pál (szerk.): Magyarország műemlékjegyzéke. Tolna megye. Bp. 2006.
- Marosi Sándor – Somogyi Sándor (szerk.): Magyarország kistájainak katasztere I–II. Bp. 1990.
- Mezősiné Kozák Éva: Adatok a dunaföldvári bencés apátságról. In: Entz Géza nyolcvanadik születésnapjára. Tanulmányok. Szerk. Valter Ilona. Bp. 1993, 137–150. (Művészettörténet–műemlékvédelem 2.)
- Miklós Zsuzsa: Tolna megye várai. Bp. 2007. (*Varia Archaeologica Hungarica* XXII.)

- Nováki Gyula: Kuruc kori várak, sáncok Dunaföldvár–Solt–Dunakömlőd térségében. Műemlékvédelmi Szemle 2004, 69–104.
- Prohászka Péter: VII. Mikhaél Dukas bizánci császár ólombullája Dunaföldvárról. A Wosinsky Mór Múzeum Évkönyve 26 (2004) 207–212.
- Régészeti kutatások Magyarországon 1998–2011. Bp. 2001–2018.
- Szabó Géza: A Dunaföldvár–Kálvária tell-település kora bronzkori rétegsora. A Wosinsky Mór Múzeum Évkönyve 17 (1992) 31–82.
- Szelle Zsigmond: Dunaföldvári és bölcskei ásításokról. Archaeologiai Értesítő 13 (1893) 351–354.
- Szelle Zsigmond: A dunaföldvári urnatemetőről. Archaeologiai Értesítő 14 (1894) 63–65.
- Szelle Zsigmond: A legújabb urnatemető Dunaföldváron és a paksi rom. Archaeologiai Értesítő 14 (1894) 361–365.
- Szelle Zsigmond: Duna-Földvár régi emlékei. Archaeologiai Közlemények 17 (1894) 3–34.
- Végh József – Ördög Ferenc – Papp László (szerk.): Tolna megye földrajzi nevei. Bp. 1981.
- Visy Zsolt: A Ripa Pannonica Magyarországon. Bp. 2000.
- Wallner Ernő: Dunaföldvár településképe. Földrajzi Értesítő 10 (1961) 1. sz. 67–97.
- Wosinsky Mór: Tolna vármegye története az őskortól a honfoglalásig I–II. Bp. 1896.

A település területének túlnyomó része mezőgazdasági művelés alá esik, ahol optimális növényborítottság mellett a régészeti érintettség könnyebben felderíthető, ennek megfelelően az ismert régészeti lelőhelyek többsége szántóföldre esik.

A város (illetve a hozzá tartozó lakott külterületek) jelenlegi belterületén csak a régészeti lelőhelyek kisebb része, szám szerint hét lelőhely található, ebből egy a mai település középkori előzménye. A beépítettség miatt a belterületen – amelynek nagy része víz közelségében fekszik – további lelőhelyek előkerülése is várható, illetve a már ismert lelőhelyek kiterjedésének növekedése valószínűsíthető.

A település közigazgatási határain belül négy, külön jogszabályban *fokozottan védett* régészeti lelőhely található:

- Alsó-Öreghegy / Diós (Dunaföldvár 15, lelőhely-azonosító: 23004): a középkori bencés apátság helye;
- 6-os út 85–86. km (Dunaföldvár 28, lelőhely-azonosító: 57711): római kori limesút;
- Limesút (Dunaföldvár 60, lelőhely-azonosító: 72953): római kori limesút;
- Buncsik (Dunaföldvár 63, lelőhely-azonosító: 74245): római kori limesút.

A Korm. r. 21. § (3) bekezdése alapján a védett régészeti lelőhelyeket a földmunkával járó beruházásokkal el kell kerülni. Ez utóbbi főszabály alól kivételt csak a Korm.r. 88. § (6) bekezdése szerinti esetek jelentenek, azaz ha belterületi ingatlanon megvalósuló, valamint örökségvédelmi vagy természetvédelmi célú beruházásokról van szó, illetve ha már meglévő építmény vagy műtárgy karbantartására irányul a beruházás.

Jelenleg az alábbi korú és jellegű lelőhelyekről van ismeretünk:

- őskori telep (6 db)
- őskori zsugorított sír
- őskori urnatemető
- paleolit telep
- neolit telep (6 db)
- késő neolit (Lengyel-kultúra) telep
- rézkori telep (2 db)
- késő rézkori (Baden-kultúra) telep

- késő rézkori (kosztoláci csoport) telep
- bronzkori telep (10 db)
- bronzkori földvár (3 db)
- bronzkori temető (?)
- bronzkori urnatemető (3 db)
- kora bronzkori telep (2 db)
- kora bronzkori (Kisapostag-kultúra) telep
- kora bronzkori (Proto Nagyrév–Nagyrév-kultúra) erődített tell-telep
- középső bronzkori telep (2 db)
- középső bronzkori telep (Koszider-horizont)
- középső bronzkori (mészbetétes edények népének kultúrája) telep (3 db)
- késő bronzkori telep (2 db)
- késő bronzkori (urnasíros kultúra) telep
- késő bronzkori temető
- kora vaskori telep
- kelta telep (3 db)
- kelta csontvázas temető
- kelta csontvázas sír (2 db)
- kelta hamvasztásos temető
- kelta urnatemető
- római kori telep (14 db)
- római kori épület
- római kori őrtorony (8 db)
- római kori erődítés
- római kori (út 3 db)
- római kori temető (2 db)
- római kori csontvázas temető
- római kori (?) temető
- népvándorlás kori temető
- népvándorlás kori sír
- avar kori telep (7 db)
- avar kori temető
- avar kori sír
- honfoglalás kori sír (?)
- középkori település (7 db)
- középkori templom
- középkori kolostor
- középkori vár
- középkori temető (3 db)
- középkori szórványtelep
- Árpád-kori telep (11 db)
- késő középkori település (2 db)
- késő középkori kápolna
- késő középkori torony
- késő középkori hajó
- török kori vár
- török kori temető
- kora újkori sánc
- kora újkori hajó
- újkori erődítés

- újkori épület
- újkori temető (2 db)
- 18. századi telep
- 18. századi égetőkemence
- ismeretlen korú telep (4 db)
- ismeretlen korú földvár
- ismeretlen korú csontvázas temető (2 db)
- ismeretlen korú (római kori?) csontvázas temető
- ismeretlen korú földvár (?)
- ismeretlen korú (római kori?) út (2 db)

A régészeti lelőhelyek jellegéből adódóan a pontos lokalizáció, még inkább a pontos kiterjedés általában nem határozható meg pusztán a felszíni jelenségek alapján. Az adattári és szakirodalmi adatok, valamint az elvégzett helyszíni azonosítások alapján az azonosított lelőhelyekkel érintett területek a hozzájuk tartozó helyrajzi számokkal részletesen az 1. sz. mellékletben található.

Régészeti érdekű területek azok a területek, ahol a földrajzi adottságok és az adatgyűjtés során szerzett információk alapján egyéb lelőhelyek feltételezhetők. A régészeti lelőhelyek elhelyezkedését leginkább meghatározó vízfolyások közül Dunaföldvár határában a Duna mellett több jelentősebb patakot is találunk (ld. 1.1. pont), amelyek melléke minden régészeti kor embere számára lehetőséget biztosított a megtelepedésre. A Duna több mint 10 km hosszan, a Kert-kanális (az Oláh-völgyet és a Mély-völgyet is beleszámítva) több mint 12 km, a Kanacs-árok és a Gyűrűs-árok pedig kb. 7-7 km hosszan folyik a dunaföldvári határban, s nem meglepő módon az ismert lelőhely többsége a felsorolt vízfolyások és mellékvizeik mentén helyezkednek el. Ezeknek a vizeknek a mellékét többnyire érintette már régészeti terepbejárás, de vannak olyan szakaszok – mint pl. az Oláh-völgy, a Mély-völgy és a Kert-kanális melléke –, ahol feltűnően hiányosnak látszik a lelőhelyhálózat, s ezért várható újabb lelőhelyek előkerülése. A Duna magaspartján szintén bárhol kerülhetnek elő régészeti lelőhelyek vagy leletek, de ugyanez igaz a mai vagy mára megszűnt, egykori kutak, források környékére is (ld. 1.1. pont).

A jelenlegi területhasználat és területi állapot (mezőgazdasági művelés) a kulturális örökség régészeti elemeit nagymértékben érinti. Jelentősen károsodhatnak az intenzív talajművelésnek és erózióknak kitett területek, ami minden szántóföldi lelőhelyet hátrányosan érint.

A régészeti lelőhelyeket az építkezések és a talajművelés súlyosan károsította és továbbra is veszélyezteti. Az ismert lelőhelyek esetében ez már eddig is nagyfokú pusztítást eredményezett. Amennyiben a mezőgazdasági területeken fennmarad az intenzív talajforgatásos művelés (vagyis a szántás), akkor ez a pusztulás is folytatódik, hosszú távon pedig megsemmisülést eredményezhet.

1.3. A védett műemléki értékek települési értékleltára

Nem része a régészeti munkarésznek.

1.4. A helyi építészeti örökség települési értékleltára

Nem része a régészeti munkarésznek.

2. A rendezés során tervezett változások hatáselemzése

2.1. A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése

- 1. Északi gazdasági terület (Mezőfalvai és Felsőfok utaktól északra eső terület): a volt laktanya területén különleges napenergia park létrehozása, a tervezett gyűjtőúttól északra a beépítésre szánt fejlesztési terület bővítése;
- 2. Felsőfoki úttól délre eső terület: a lakóterületi fejlesztésnek megfelelően a helyi kiszolgáló úthálózat fejlesztése;
- 4. A 6. sz. főút menti területek (61. sz. főút elkerülő szakasza és kéri út közötti területsáv): a beépítetlen/alulhasznosított, gazdasági tevékenységek céljára fenntartott területek – attraktív megjelenésű épületek kialakításával történő – fejlesztése, a kialakult közúthálózat mentén véderdősávok kialakítása;
- 5. Az 52. sz. főút menti területek fejlesztése: a buszpályaudvar és a Külső kertek köze Vágóhíd utcához csatlakozó területe környékének fejlesztési területként történő megtartása;
- 6. A Györki sor folytatása: a Bölcskei út mentén jellemzően lakóterületi (falusias) fejlesztés kialakítása;
- 7. A Duna-part hídtól délre eső rekreációs terület fejlesztése: közhasználatra szánt közkert és közjóléti (park) erdő számára kialakítandó fejlesztési terület létrehozása; a rekreációs és ellátó funkciók létesítésével párhuzamosan a szükséges parkolóterület, a gyalogos kapcsolat (Dunaparti sétány, Városközpont), valamint a tervezett – részben megépült – országos és térségi kerékpárút-hálózathoz történő csatlakozás kialakítása;
- 8. A Dankó Pista utca folytatása: lakóterületi fejlesztés kialakítása, a belterületen belüli jellemzően beépítetlen földrészek – hatályos rendezési terv szerinti – hasznosítása;
- 9. A vasút melletti terület – Külső Kéri út és 6. sz. főút közötti szakasz – fejlesztése: véderdő, szolgáltató jellegű gazdasági terület, közkert és falusias lakóterület kialakítása a beépítetlen telkek, telekvégek hasznosítása céljából;
- 10. A majorok: ipari jellegű gazdasági területbe sorolás;
- 11. A volt „Magyar laktanya” hasznosítása: kategória függvényében a kiszolgálóút bővítése, korszerűsítése;
- 12. A Felső-tó környéke: közjóléti parkerdő és beépítésre nem szánt szabadidőpark létesítése.

2.2. A 2.1. pontban szereplő változások hatásai

2.2.1. a régészeti örökségre

- 1. Északi gazdasági terület (Mezőfalvai és Felsőfok utaktól északra eső terület): a beépítésre szánt fejlesztési terület keleti szélén egy kisebb Árpád-kori telep található Felső-rév II. néven (69. lelőhely), amelyet veszélyeztet az esetleges beépítés, így területén 30 cm-t meghaladó mélységű földmunka vagy beépítés esetén régészeti feladatellátás indokolt.
- 4. A 6. sz. főút menti területek (61. sz. főút elkerülő szakasza és kéri út közötti területsáv): a tervezett beépítések két, ismeretlen korú régészeti lelőhelyet érintenek: a „6-os út–Fehérvári utcai temető között”, illetve a „6-os út–Irinyi János utca között” nevű kisebb telepeket (70., 71. lelőhely), amelyek területén 30 cm-t meghaladó mélységű földmunka vagy beépítés esetén régészeti feladatellátás indokolt.
- 5. Az 52. sz. főút menti területek fejlesztése: az Aradi köz északi részén található egy tervezett fejlesztési terület, amelynek szomszédságában található egy régi leírásból ismert, Paksi utca néven nyilvántartott őskori urnatemető (73. lelőhely), ami miatt területén 30 cm-t meghaladó mélységű földmunka vagy beépítés esetén régészeti feladatellátás indokolt.

A szekszárdi múzeum a többi (2., 3., 6–12. számú) fejlesztési terület régészeti terepbejárását is elvégezte (a bejárt területeket részletesen lásd a múzeum által készített terepbejárás dokumentációban), amelyek során a fent felsorolt régészeti lelőhelyeken kívül a beépítettség, illetve a fedettség miatt további régészeti lelőhelyek vagy jelenségek nem kerültek elő.

2.2.2. a történeti településre, település- és tájszerkezetre

Nem része a régészeti munkarésznek.

2.2.3. a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre

Nem része a régészeti munkarésznek.

3. Értékvédelmi terv

3.1. Az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények meghatározása

A mezőgazdasági tevékenység különösen veszélyezteti az eredeti összefüggéseiben megmaradt, helyben és fizikai állapotromlás nélkül megőrzendő régészeti emlékeket, amelyek közé elsősorban a kőből és/vagy téglából készült, római kori és középkori épületek földben rejtőző (többnyire az alapozáshoz tartozó) falmaradványai tartoznak. Ezen régészeti emlékek pusztulása a szántás mélységének növekedésével, illetve az erózió által okozott hatások miatt olykor igen látványos. A tervezett beruházások szempontjából korlátozó tényező lehet, hogy a 68/2018. (IV. 9.) Korm. r. értelmében a földmunkával járó beruházással el kell kerülni az ilyen régészeti emlékeket (21. § (3) c)) is.

A Kötv 9. §-a alapján a régészeti lelőhelyeket – a fenntartható használat elvének figyelembevételével – csak olyan mértékben lehet igénybe venni, hogy azok állománya számottevően ne csökkenjen, illetve eredeti összefüggéseik jelentősen ne károsodjanak. A fenntartható használat a Kötv. 7. § 4. pontja szerint a védett kulturális örökség olyan módon történő használata – ideértve a kármegelőző és kárcsökkentő tevékenységeket is –, amely nem haladja meg a szakmailag indokolt mértéket és nem vezet az örökség elemeinek állapotromlásához, így biztosított fennmaradásuk a jelen és jövő nemzedékek számára. A Kötv. 10. § (2) bekezdése kimondja, hogy a régészeti lelőhelyek védelmére irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szűkség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük.

A fenti irányelvekhez kapcsolódóan régészeti lelőhelyek kapcsán felmerülő kárenyhítési lehetőségek az alábbiak.

I. Megelőző jellegű intézkedések

1. A nyilvántartott régészeti lelőhelyeket lehetőség szerint el kell kerülni a földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal, ezért a beruházásokat megelőzően már a terület kiválasztás szintjén érdemes tájékozódni a célterület régészeti érintettségéről, és amennyiben ez lehetséges, elkerülni a régészeti lelőhelyet a tervezett beruházással. A Kötv. 19. § (1) bekezdése alapján a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket jogszabályban meghatározott esetekben és módon kötelezően el kell kerülni. Ezek az esetek a Korm. r. 21. § (3) bekezdése alapján a védett régészeti lelőhelyek, a nyilvántartott tájképi jelentőségű régészeti lelőhelyek és az eredeti összefüggéseiben megmaradt, helyben és fizikai állapotromlás nélkül megőrzendő régészeti emlékek. Ez utóbbi főszabály alól az örökségvédelmi hatóság csak belterületi ingatlanok, valamint örökségvédelmi vagy természetvédelmi célú beruházások esetén, illetve akkor térhet el, ha más meglévő építmény vagy műtárgy karbantartására irányul.

2. Régészeti érdekű területeken tervezett beruházás esetén megelőző régészeti kutatás vagy örökségvédelmi hatástanulmány készítése javasolható. *Régészeti érdekű terület* a Kötv. 7. § 29. pontja alapján valamennyi terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető. Örökségvédelmi hatástanulmány készíttetését az örökségvédelmi hatóság is előírhatja a Korm. r. 87. § (4) bekezdése szerinti engedélyezési eljárásokban.

3. Amennyiben a tervezett tevékenység a Kötv. szerint nagyberuházásnak minősül, az örökségvédelmi jogszabály külön szabályait kell alkalmazni az engedélyezés és a megvalósítás folyamán. A nagyberuházásokhoz kapcsolódó engedélyezési eljárásokban a tervezett

tevékenység örökségvédelmi hatásainak felmérésére Előzetes régészeti dokumentáció (ERD) készítését írja elő a Kötvt. Az ERD-t a jogszabályban meghatározott szerv készíti el, ezt az első olyan hatósági engedélyezési eljárásban be kell nyújtani, amely földmunkák végzésére jogosít. Az ERD részét képező feltárási projektterv alapján kerül sor a konkrét régészeti feladatellátás meghatározására, amelyet – amennyiben engedélyköteles tevékenységről van szó – az örökségvédelmi hatóság engedélyez.

II. Mentő jellegű intézkedések

1. A védett régészeti lelőhelyek esetében örökségvédelmi engedélyt kell kérni a Korm. r. 53. §-a értelmében az örökségvédelmi hatóságtól – a más hatóság (örökségvédelmi szakhatóság hozzájárulásával vagy szakkérdés vizsgálata alapján kiadott) engedélyéhez nem kötött – minden 30 cm mélységet meghaladó földmunkához, tereprendezéshez, valamint depó, feltöltés, töltés létesítéséhez. Ebben az esetben – a Korm. r. 88. §-a szerinti kivételek fennállása esetén – a szükséges megelőző régészeti feltárást követően, illetve azzal párhuzamosan végezhető az engedélyezett tevékenység.
2. Nyilvántartott régészeti lelőhelyek esetében a szakhatóságként vagy szakkérdés vizsgálatában közreműködő örökségvédelmi hatóság a földmunkával járó beruházás kapcsán előírja a szükséges megelőző régészeti feltárást.
3. Régészeti lelet, jelenség vagy emlék váratlan előkerülése esetén azt a jogszabályban meghatározott módon be kell jelenteni, a tevékenységet szüneteltetni majd ezt követően az illetékes, feltárással jogosult intézmény elvégzi a mentő feltárást.

A kárenyhítés lehetőségeinek figyelembevétele a beruházások szempontjából mindenképpen fontos, hiszen a régészeti feltárások költségeit annak kell fedeznie, akinek érdekében az elvégzendő földmunka vagy a nyilvántartott régészeti lelőhely bolygatása szükségessé vált, így régészeti érintettség esetén a régészeti munkák költségével és időigényével is számolnia kell a beruházónak. A beruházások kapcsán célszerű lehet az előzetes egyeztetés az örökségvédelmi hatósággal.

A Dunaföldvár város területére eső nyilvántartott lelőhelyek száma 83, ezek közül belterületen található részben vagy egészben hét lelőhely (4., 5., 6., 10., 35., 39., 72. lelőhely). Ipari területen két lelőhely fekszik (33., 77. lelőhely). A belterületi vagy egyéb beépített területrészekben azok az építési munkálatok, amelyek talajbolygatással járnak (pl. ház-, pince- vagy kerítésalap ásása, közművek vezetése, tereprendezés, oszlopállítás, fásítás, árokásás, útépités, stb.), veszélyeztető forrásnak minősülnek, az ilyen jellegű beavatkozás engedélyezése során az örökségvédelmi hatóság is részt vesz az eljárásban a hatályos jogszabályok alapján. A fentiek mellett bármilyen újabb beruházás (pl. alagcsövezés, melioráció, talajlazítás, csatornaásás, homok-, agyag- vagy földbányászás, magas- vagy mélyépítés, útépités, stb.), essen az bel- vagy külterületre, jelentős károkat okozhat a régészeti lelőhelyekben, ezért a fenti tevékenységek esetében az örökségvédelmi hatóság az engedélyezés során érvényesíti az örökségvédelmi érdekeket és előírja a szükséges örökségvédelmi hatáscsökkentő eljárást a beruházó számára, amely a gyakorlatban a megelőző régészeti feltárást valamely formáját jelenti. A hatóság saját hatáskörében eljárva mérlegeli a tervezett beruházás és az általa a régészeti örökségben keletkező visszafordíthatatlan folyamatok arányát, viszonyát, majd a jogszabályokkal összhangban, ezek alapján kikötésekkel engedélyezi vagy – jogszabályi feltételek fennállása esetén – elutasítja az engedélykérelmet.

Részben bányaterületen található egy lelőhely (33. lelőhely). A bánya felhagyása után sem szűnik meg a régészeti leletek, lelőhelyek veszélyeztetettsége, hiszen a megbolygatott jelenségek az időjárás hatásainak kitéve tovább pusztulhatnak, a rekultiváció pedig végképp megsemmisítheti vagy elfedheti a leleteket, jelenségeket.

A dunaföldvári lelőhelyek kétharmada teljesen vagy részben jelenleg általános mezőgazdasági területen, szántó művelés alatt található, szám szerint 56 darab (2., 3., 8., 13., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 37., 42., 43., 44., 45., 46., 47., 48., 49., 51., 52., 53., 54., 55., 59., 60., 61., 62., 63., 64., 65., 66., 67., 68., 69., 70., 71. 73., 74., 75., 76., 80., 81., 82., 83., lelőhely). A lelőhelyek az intenzív talajművelés miatt lassan, de biztosan pusztulnak. A szántás – különösen a mélyszántás – az erózióval kiegészülve folyamatos állagromlást okoz az érintett lelőhelyekben, tartós, több évtizedes ilyen jellegű használat során pedig a teljes megsemmisüléssel fenyeget. Ezekben a területeken a szántóként való használatot, mint az eddigi használati módot, az esetek többségében korlátozni ugyan nem szükséges, de javasolt a művelési ág megváltoztatása úgy, hogy az a lelőhelyek tartós és további romlással nem járó fennmaradását garantálja. Javasolt a gyeperőművelési ág és ennek megfelelően a füvesítés után kaszálóként vagy legelőként való hasznosítás bevezetésének megfontolása.

A gyep, rét, legelő művelési módok a régészeti lelőhelyek állapotának háborítatlan megőrzése szempontjából kifejezetten kedvezőek, ilyen területen jelenleg csak négy lelőhely (11., 14., 31., 79. lelőhely) található részben vagy egészen. Javasolt törekedni e felületek megőrzésére és lehetséges kiterjesztésére a régészeti lelőhelyeken és környezetükben.

A kert, szőlő vagy gyümölcsös kialakítása, illetve erdő telepítése többnyire jelentős veszélyt jelenthet a régészeti lelőhelyekre nézve, ugyanis a szőlő- és kertműveléshez, illetve az erdőgazdálkodáshoz általában kapcsolódó műveletek (pl. tuskózás, rigolózás) a lelőhelyek vagy lelőhelyrészek megsemmisülésével járhatnak. E tevékenységeket ezért a régészeti lelőhelyek területén kerülni kell. Az örökségvédelmi hatóság örökségvédelmi hatástanulmány készíttetését írhatja elő újrahasznosításra, más célú hasznosításra vagy telekalakításra irányuló földhivatali eljárás esetén. Szőlőterületen 11 (7., 9., 12., 22., 34., 36., 38., 40., 41., 49., 50. lelőhely), erdővel fedett területen pedig hat lelőhely (1., 3., 8., 14., 40., 71. lelőhely) fekszik részben vagy egészen.

Három lelőhely (56., 57., 58. lelőhely) a Duna medrében fekszik, amelyek a víz erodáló hatása miatt folyamatosan pusztulnak.

Sajátos a helyzete a római kori limesút egyes szakaszainak, illetve a közvetlenül mellette elhelyezkedő őrtornyoknak (21., 45. lelőhely), amelyek a mai 6-os főút nyomvonala alatt fekszenek. A főút javítása, korszerűsítése kapcsán várható a római kori út maradványainak előkerülése.

Régészeti érdekű terület a település közigazgatási területére eső valamennyi vízfolyás vagy állóvíz partszakasza, még ha ezekben ma már nem is található víz, illetve az egykori források környéke is. A jelen művelési ágaktól eltérni ezeken a területeken nem kell, jelenségek vagy leletek észlelése esetén azonban a jogszabályok által előírt tennivalókon túl értesíteni kell a helyi jegyző útján a területileg illetékes örökségvédelmi hatóságot és megyei hatókörű városi múzeumot is, hogy a lelőhely bekerülhessen a közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásba és a szükséges mentő feltárás, dokumentálás megtörténhessen. Amennyiben ezeken a területeken belül azonosítani sikerül a konkrét lelőhelyeket, azokra a továbbiakban a nyilvántartott régészeti lelőhelyekre vonatkozó szabályok és eljárások vonatkoznak. Újabb, jelentős földmunkával járó beruházás vagy változtatás ezért egyik ilyen területen sem javasolt. Amennyiben mégis beépítésre kerül régészeti érdekűként számon tartott terület, fel kell készülni régészeti lelőhely előkerülésére, ami az ott folyó munkálatokat lelassíthatja.

Egy-egy nagyobb területet érintő beruházás esetén – így esetleg útépités, zöldmezős beruházás nyomvonalának, helyének végleges meghatározását megelőzően – célszerű külön örökségvédelmi hatástanulmány készíttetése. A hatástanulmány készítése során alkalmazott, nem roncsoló régészeti kutatási módszerek (légi fotó, terepbejárás, geofizikai felmérés) és szondázó kutatások segítségével a lelőhely kiterjedése és jellege viszonylag jól meghatározható. A terv véglegesítését megelőzően, saját megrendelésre készített örökségvédelmi hatástanulmány révén elkerülhető, hogy az engedélyeztetési fázisban az

örökségvédelmi hatóság a kérelmet elutasítsa vagy a tervek módosítását írja elő. Egy-egy konkrét beruházás tervezési fázisában ezért mindenképpen érdemes egyeztetni az illetékes örökségvédelmi hatósággal.

Amennyiben a lelőhelyeken és régészeti érdekű területeken kívül kerülne elő lelet vagy jelenség, akkor a korábban részletesen leírt jogszabályok szerint kell eljárni.

Régészeti szempontból alapvetően fontos, hogy minden egyes nyilvántartott lelőhelyet érintő földmunka esetében biztosított legyen a régészeti felügyelet. Tekintettel azonban a törvényi szabályozásra, amely szerint a beruházások esetében a szükségessé váló régészeti feltárások költségét a beruházónak kell állnia, valamint a váratlanul előkerülő lelőhelyek kapcsán szükséges mentő feltárások által okozott időkiesésre egy-egy beruházás során, a nem kellően motivált felek miatt a gyakorlatban továbbra is számolni kell a régészeti jelenségek egy jelentős részének dokumentálatlan pusztulásával. Ezekben az esetekben az örökségvédelmi jogszabályok értelmében az illetékes örökségvédelmi hatóság hivatalból eljárva köteles örökségvédelmi bírságot kiszabni a beruházóra. Ennek elkerülése érdekében szükséges az előrelátó tervezés, valamint a fejlesztések során az örökségvédelmi többletköltségek tervezése. Dunaföldvár területén sem az egyes lelőhelyek jelentősége, sem a veszélyeztetés nem indokolja jelenleg egyetlen lelőhely védelemre vonatkozó felterjesztését sem.

Ugyanezen indoknál fogva, bár az egyes régészeti lelőhelyek többnyire jól hozzáférhetőek a kutatás számára, tervezett feltárásukat jelenleg semmi nem indokolja. Beruházást megelőző régészeti kutatás azonban szükség esetén minden területen lehetséges.

A dunaföldvári lelőhelyek közül jelenleg egyiket sem javasoljuk régészeti bemutatóhely kialakítására.

3.2 Az önkormányzati feladatok meghatározása

A jelenlegi károsan ható folyamat (talaj bolygatása) a fokozatos állagromlást jelenti a lelőhelyek számára. E folyamat elméletileg visszafordítható vagy legalább is megállítható lenne, ha a területeken a talajművelést a fenntartható használat elvének megfelelően végeznék. Ehhez a helyi adminisztráció (Önkormányzat), a szakemberek (örökségvédelmi hatóság, Megyei Múzeum) és az érintett magánszemélyek vagy vállalkozások konstruktív együttműködése szükséges. Ellenkező esetben a folyamat megfordíthatatlannak látszik és előbb-utóbb menthetetlenül a régészeti lelőhelyek teljes megsemmisüléséhez vezet.

4. Összefoglalás

A település bel- és külterületén máig összesen 83 régészeti lelőhely (terület) áll a Kötv. általános elvei alapján védelem alatt.

Ezek között fokozottan védett régészeti lelőhely négy található, a középkori bencés apátság helye (Alsó-Öreghegy / Diós, Dunaföldvár 15, lelőhely-azonosító: 23004), valamint a római kori limesút három szakasza (6-os út 85–86. km, Dunaföldvár 28, lelőhely-azonosító: 57711; Limesút, Dunaföldvár 60, lelőhely-azonosító: 72953; Buncsik, Dunaföldvár 63, lelőhely-azonosító: 74245). A vonatkozó kormányrendelet értelmében a védetté nyilvánított régészeti lelőhelyen a hatóság örökségvédelmi engedélye szükséges – a más hatóság (örökségvédelmi szakhatóság hozzájárulásával vagy szakkérdés vizsgálata alapján kiadott) engedélyéhez nem kötött – minden, 30 cm mélységet meghaladó földmunkához, tereprendezéshez, valamint depó, feltöltés, töltés létesítéséhez és a régészeti emlék megóvási, konzerválási munkálataihoz.

Minden ismert és nyilvántartott lelőhely esetében már a jelenlegi humuszréteg bolygatása (eltávolítása) is veszélyezteti a régészeti örökség földben rejlő emlékeit. Amennyiben ezeken a területeken elkerülhetetlen az építési tevékenység, annak hatósági engedélyezési eljárásába a kulturális örökségvédelmi hatóságot be kell vonni. Ilyen esetben megelőző régészeti feltárásra kell számítani, amelynek költségeit a beruházónak kell viselnie.

A jelenleg hatályos jogszabályok szerint a település területén a régészeti feladatellátásra nagyberuházások kivételével a Wosinsky Mór Megyei Múzeum (7100 Szekszárd, Szent István tér 26.) jogosult.

Régészeti ügyekben hatóságként jelenleg a Tolna Megyei Kormányhivatal az illetékes, a régészeti lelőhelyeket érintő egyéb engedélyezési eljárásokban szakhatóságként, illetve szakkérdés vizsgálatában is részt vesz. A régészeti örökséggel kapcsolatos feladatokat a Tolna Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály, Örökségvédelmi Osztálya (7100 Szekszárd, Szent István tér 11–13., tel: 06 (74) 505-600, e-mail: epitesugy.szekszard@tolna.gov.hu) látja el.

Ez a hatástanulmány a készítés időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján készült. A település területén időközben előkerülő lelőhelyekről a nyilvántartást vezető hatóság (Miniszterelnökség) vezet közhiteles nyilvántartást. Javasolt minden tervezett beruházás előtt a lelőhellyel való érintettségéről időben meggyőződni.

A HÉSZ-be javasolt szövegrész

„(1) Régészeti érintettség esetén a hatályos kulturális örökségvédelmi jogszabályok alapján kell eljárni.

(4) Minden olyan esetben, amikor régészeti lelet vagy annak tűnő tárgy, régészeti emlék vagy régészeti jelenség kerül elő, a területileg illetékes jegyzőt értesíteni kell, aki haladéktalanul tájékoztatja az örökségvédelmi hatóságot, a további intézkedésig a munkálatokat fel kell függeszteni, a terület őrzéséről a megtaláló köteles gondoskodni.

(7) A régészeti örökséget és a műemléki értéket érintő kérdésekben a központi közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásban és a rendezési tervhez készített örökségvédelmi hatástanulmányban foglaltak együttesen irányadók.”

5. Nyilatkozat

A hatástanulmány készítőjeként kijelentem, hogy a hatástanulmány régészeti munkarésze az örökségvédelmi jogszabályok és a hatósági eljárások figyelembe vételével készült.

A hatástanulmány egy nyomtatott, aláírt példányát és egy digitális változatát a megrendelőnek átadtam.

A hatástanulmány készítőjeként kijelentem, hogy régész diplomával rendelkezem és a 68/2018. (IV. 9.) kormányrendelet 84. § (2) a) és a 439/2013. (XI. 20.) kormányrendelet 4. § (1) a) pontja alapján van jogosultságom a régészeti szakterületi munkarész elkészítésére.

Régész diploma száma: 947/2001. sz. (ELTE-BTK)

Régészeti szakértői nyilvántartási szám: 15-022.

Tamási, 2022. június 23.

dr. K. Németh András

7090 Tamási, Eötvös u. 10.
tel.: 30/405-1986

Mellékletek:

1. melléklet:

Régészeti lelőhelyek Dunaföldvár közigazgatási területén (2022. június 15-i állapot)

1. melléklet

Régészeti lelőhelyek Dunaföldvár közigazgatási területén

1. Dunaföldvár – Macskalyuk / Vilmospuszta / Avar-sánc (Dunaföldvár 1)

Lelőhely-azonosító: 20019

A lelőhely megjelölése: késő rézkori (Baden-kultúra) telep, bronzkori földvár, középső bronzkori (mészbetétes edények népének kultúrája) telep, kora újkori sánc

A lelőhely leírása: A várostól északra, a megyehatár közelében, a Duna menti löszparton fekvő földvárat három oldalról természetes vízmosások, illetve szakadék határolja, északról pedig 40 méter széles, öt méter mély, mesterséges árok. Kelet felé a Duna romboló hatása miatt egykor nagyobb lehetett. Először Wosinsky Mór említi őskori földvárként, a lelőhely nevének megadása nélkül. 1952-ben Nováki Gyula járta be a lelőhelyet (tévesen Bottyánsánc néven nevezve). A második világháborúban lövészárkokat ástak bele, az 1960-as években pedig hadgyakorlat miatt nyugati részéről 1 méter vastagon ledőzerolták a földet, amelyet a keleti részére töltöttek. Bóna István 1960-ban átvágta a sáncot, 1962-ben pedig 25 m²-es felületen öt méter vastagságban tárta fel a koszideri fázis, a Vátya-kultúra, majd a Nagyrév-kultúra rétegeit. Kutatásai szerint az erődítést a Nagyrév-kultúra idején építhették, és talán a Vátya-kultúra idején is használták. 1970-ben egy helyi lakos ajándékként kerültek innen a szekszárdi múzeumba a Baden-kultúrához tartozó és középső bronzkori (mészbetétes) leletek, Vilmospuszta („avar sánc”) név alatt. Ekkor Horváth Jolán a találóval bejárta a lelőhelyet. A kb. 90×60 méteres kiterjedésű bronzkori földvárat Miklós Zsuzsa és Nováki Gyula mérte fel 1990-ben, amikor a földvár déli részén kis felületen ásatás is folyt. Miklós Zsuzsa 1999-ben, 2002-ben és 2003-ban is légi fotózta a lelőhelyet.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió

Hrsz.: 092, 093, 0102/7, 0102/8, 0105/2

2. Dunaföldvár – Tilosi homokbánya (Dunaföldvár 2)

Lelőhely-azonosító: 20020

A lelőhely megjelölése: kelta csontvázas sír

A lelőhely leírása: 1971-ben homokbányászás során szétdőltak egy 150–170 cm mély kelta férfisírt, amelyből Horváth Jolán (a nyilvántartás téves adata szerint Gaál Attila) egy öntött bronzlánc darabjait szállította be a szekszárdi múzeumba.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: anyagkitermelés, mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0384/6, 0384/7, 0384/14, 0384/15, 0384/16, 0384/38

3. Dunaföldvár – Temető hegyorr / Temetőhegy orra (Dunaföldvár 3)

Lelőhely-azonosító: 20021

A lelőhely megjelölése: népvándorlás kori sír, honfoglalás kori sír (?), török kori temető

A lelőhely leírása: 1885-ben Török Aurél egy napig tartó próbaásatást végzett a „temető orom” fennsíkján, amelynek során csontvázas, koporsós, egy kivételével melléklet nélküli sírokat tárt fel. A helyenként még ép ruhaszövetek és az egyetlen pityke alapján a lelőhelyet török korinak tarthatjuk. B. Horváth Jolán 1971-es adatgyűjtése szerint Szeleczi Sándor helyi lakos 1944-ben a Kanacsi-völgy Dunaföldvár felőli oldalán, a Temető hegyorra mellett, a mélyútból a víz által kimosott koponya után ásva csontvázat, közelében pedig lócsontvázat és lószerszámokat talált. Makkay János 1967-es feljegyzése szerint egy helyi lakos a Temetőhegy orrán honfoglaláskori sírt talált.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0434/1, 0434/6, 0434/7, 0434/8, 0434/11

4. Dunaföldvár – Török torony / Csonkatorony / Öregtorony (Dunaföldvár 4)

Lelőhely-azonosító: 20022

A lelőhely megjelölése: neolitikus telep, kora bronzkori (Kisapostag-kultúra) telep, középső bronzkori (mészbetétes edények népének kultúrája) telep, késő bronzkori (urnasíros kultúra) telep, római kori őrtorony, avar kori telep, középkori vár, késő középkori torony, török kori vár

A lelőhely leírása: A középkori eredetű vár a Felső-Öreghegy déli részén, a régi településmag közepén fekszik. Területén 1964 és 1966 között, majd 1972-ben és 1974-ben Kozák Éva végzett feltárást a műemléki helyreállítást megelőzően. A feltárás során neolitikus, bronzkori, kora római kori és 7–8. századi kerámiatöredékek is előkerültek, igazolva a hely korábbi lakottságát is. A 9×9 méter nagyságú, kőből épült, kétszintes torony a reneszánsz nyílások alapján az 1510-es években épülhetett. A török korban keleti falához pillért toldottak, déli és keleti oldalán előkerültek a palánszerkezetű tömésfal maradványai, a toronytól északkeletre pedig egy földbe mélyített, 17. századi ház. A török kori források szerint a torony a vár központi épülete volt, körülötte más épületek is álltak. A kuruc korban a toronytól távolabb két másik palánkot is említenek, így végül hármassal körbevette a toronyt. 2008-ban és 2010-ben Visy Zsolt végzett terepbejárást a területén.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: építkezés, közműfektetés

Hrsz.: 1000, 1002, 1003, 1005, 1013, 1014, 1015/1, 1015/2, 1017, 1018, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030

5. Dunaföldvár – Felső Bölcske u. 19. (Dunaföldvár 5)

Lelőhely-azonosító: 20023

A lelőhely megjelölése: kelta csontvázas temető

A lelőhely leírása: 1970-ben a Felső Bölcske utca 19. számú lakóház mögötti, löszbe vájt pince bővítése során emberi csontváz került elő, mellőle két kelta babos bronzkarperec és egy vaskarperec jutott a szekszárdi múzeumba. Horváth Jolán leletmentése során egy fiatal nő 180–200 cm mélyen fekvő sírját tárta fel, a sírtől a pince bejárata felé eső részen pedig egy másik sírtöredéket is kibontott. Valószínűleg ugyanebből a temetőből került elő egy csontvázas sír 1887-ben Simon Pálnak a Tudom-hegy délnyugati tövében, a Bölcskei utcában fekvő házának pincéje ásásakor, edénymelléklettel és babos bronzkarperecekkel. (A nyilvántartásban az utca neve tévesen, egybeírva szerepel, helyesen Felső Bölcske utca.)

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: építkezés, erózió, mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 4469, 4470, 4471, 4472, 4516, 4530, 4536, 4537, 4538

6. Dunaföldvár – Művelődési ház (Dunaföldvár 6)

Lelőhely-azonosító: 20024

A lelőhely megjelölése: 18. századi égetőkemence

A lelőhely leírása: 1971-ben lakossági bejelentés nyomán Rosner Gyula végzett helyszínelést a művelődési ház udvarán, ahol emésztő építése közben jó állapotú, a 18. századi második felére keltezett, kör alakú égetőkemence került elő, sok kerámiatöredékkal.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: építkezés, közműfektetés

Hrsz.: 1085, 1146, 1193

7. Dunaföldvár – Göböljárás / Felső Göböljárás (Dunaföldvár 7)

Lelőhely-azonosító: 20025

A leelőhely megjelölése: paleolit telep, bronzkori temető (?)

A leelőhely leírása: 1934-ben a solti révhez vezető úton a víz csontokat mosott ki a mélyút oldalából, ahol helyi tanítók egy mamut csontvázát és egy tűzhelyt tártak fel, körülötte négy pattintott köpengével. 1966-ban az út tengelyétől délre 1 méterre, az 1934-es leelőhelytől nyugatra mintegy 10–15 méterre mamutkoponyát mosott ki a víz, ekkor Rosner Gyula vezetésével – Dobosi Viola részvétele mellett – immár szakemberek tártak fel újabb mamutcsontokat és egy tűzhelyt. Wosinsky Mór említi a bronzkori leelőhelyek között, hogy a Göböljárásból dr. Zavaros paksi gyűjteményében öt nagy, bronzkori edényt és néhány „bronzpitykét” látott. Az edények közül egy mészbetétes volt: ez alapján tarthatjuk középső bronzkori temető szórványleleteinek a tárgyakat. 1982-ben T. Dobosi Viola, Ringer Árpád és Vörös István terepbejárást végzett a leelőhelyen, amelynek során néhány kovaszilánkot is gyűjtöttek.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: erózió

Hrsz.: 6352, 6356, 6357, 6358, 6359, 6360, 6361/1, 6361/2, 6362/1, 6362/2, 6362/4, 6395, 6485, 6486, 6501, 6502, 6503, 6504/3, 6505/7, 6505/8, 6505/9, 6505/10, 6505/11, 6505/12, 6506, 6584, 6585, 6586/1, 6586/2, 6586/3, 6587, 6588, 6589/1, 6589/2, 6589/3, 6590

8. Dunaföldvár – Bottyánsánc (Dunaföldvár 9)

Lelőhely-azonosító: 20028

A leelőhely megjelölése: újkori erődítés

A leelőhely leírása: A várostól kb. 3 km-re északra, a Macskalyuk nevű bronzkori földvártól közvetlenül délre, a Duna partján fekszik a 194×95 méter nagyságú, kuruc kori sáncrendszer, amely két, hegyes szögben záródó, kb. 2 méter magas földsáncból – köztük 18 méter széles kapuval –, előtte pedig 6 méter mély árokból áll. Írott forrás nem említi, feltehetőleg 1704–1705-ben készülhetett. Az erődítést 1990-ben Miklós Zsuzsa és Nováki Gyula mérte fel.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: erózió

Hrsz.: 091/1, 092, 093, 0102/8, 0105/2

9. Dunaföldvár – Kálváriahegy / Kálvária (Dunaföldvár 10)

Lelőhely-azonosító: 20029

A leelőhely megjelölése: őskori telep, késő rézkori (kosztoláci csoport) telep, bronzkori földvár, kora bronzkori (Proto Nagyrév–Nagyrév-kultúra) erődített tell-telep, kora vaskori telep, kelta csontvázas sír, Árpád-kori telep, késő középkori kápolna

A leelőhely leírása: Szelle Zsigmond a Kálvária-hegy déli peremén, az özv. Szeles Istvánné földjén fekvő partoldalokban több szemétdöör beásását figyelte meg, és belőlük eszközöket, kerámiát és állatcsontot gyűjtött. 1886-ban Szelle egy napos ásást is végzett, két méter mélységig kilenc réteget különített el, részben kibontott egy gödröt és két „tűzhelyet”, 1887-ben pedig újabb szemétdööröt és tűzhelyt tárt fel. Szabó Géza 1986-ban rétegtisztázó feltárása során a domb felső részén négy méter vastagságú tell-telep hat, kora bronzkori rétegét különítette el, megfigyelése szerint a kora vaskorban a domboldal alsó részén is teraszokat hoztak létre a lakóépületek számára. Az őskori jelenségek mellett ekkor egy középkori kőépület kiszedett alapozási árkai is előkerültek. A bronzkori földvár emberi tevékenység, valamint erózió által jórészt megsemmisített maradványait 1990-ben Miklós Zsuzsa és Nováki Gyula mérte fel. Miklós Zsuzsa 2003-ban és 2007-ben légi fotózta a földvárat. A leelőhelyen Szabó Géza 2013-ban régészeti felügyeletet, 2014-ben pedig helyszíni szemlét folytatott.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió, építkezés, közműfektetés

Hrsz.: 4265, 4280, 4281/1, 4281/2, 4282/1, 4282./3, 4282/4, 4283, 4287/2, 4288/2, 4289, 4290, 4291, 4298, 4299, 4300, 4301, 4302, 4312/2, 4313/1, 4313/2, 4313/3, 4313/4, 4314, 4315/1, 4315/2, 4316, 4317, 4318, 4319, 4320, 4321, 4322, 4323/1, 4323/3, 4323/4, 4324/3, 4324/4, 4325/1, 4325/2, 4326, 4327, 4328, 4329, 4330, 4331/1, 4331/2, 4332/2, 4332/3, 4332/4, 4332/5, 4332/6, 4333, 4334, 4335, 4336, 4337, 4338, 6302/1, 6303/1, 6308

10. Dunaföldvár – Dunapart (Dunaföldvár 11)

Lelőhely-azonosító: 20030

A lelőhely megjelölése: újkori temető

A lelőhely leírása: 1994-ben a Duna-parton, a kemping fölötti területen partfalerősítés során újkori sírok kerültek elő, a leletmentést Gaál Attila és G. Vizi Márta végezte.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: erózió, építkezés, közműfektetés, mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 171, 970, 971/1, 971/2, 972, 973, 974, 975

11. Dunaföldvár – 1566. folyamkilométer-kő (Dunaföldvár 13)

Lelőhely-azonosító: 20032

A lelőhely megjelölése: bronzkori telep

A lelőhely leírása: 1966-ban egy fővárosi lakos a dunaföldvári 1566. folyamkilométerkőnél, löszfalból előkerült bronzkori cserepeket és állatcsontokat juttatott el a Nemzeti Múzeumba.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: erózió

Hrsz.: 091/1

12. Dunaföldvár – Alsó-Öreghegy / Diós (Dunaföldvár 15)

Lelőhely-azonosító: 23004

A lelőhely megjelölése: bronzkori telep, bronzkori urnatemető, középkori település, középkori kolostor, középkori templom, középkori temető

A lelőhely leírása: Az Alsó-Öreghegyen, Ujváry László szőlőjében Szelle Zsigmond 1894-es leírása szerint sok mészkő- és téglatörmelék, valamint ezekből készült jelentős falmaradványok találhatóak. A romok körül 100 méter sugarú körben több helyen találtak még alapfalakat: a szomszédos Kálvária-hegy délnyugati lejtőjén, Papp Mihály szőlőjében, továbbá Ujváry szőlőjétől délnyugatra, „egy szomszédos dombon”, Bekker Antal szőlőjében, valamint az Ujváry-féle telektől délre, Zsuffa Tamás szőlőárka mentén. Az Alsó-Öreghegy legmagasabb pontján, Ujváry, Reiter és Zsuffa szőlőjében, „az út melletti gyepes, szűk háromszögben” 1883-ban Szelle Zsigmond egy napos ásatása nyomán igen kis mélységben 7 méter hosszan nyolc, rossz megtartású, sérült csontvázat tárt fel. A keletelt, test mellett kinyújtott karral eltemetett, melléklet nélküli vázak középkoriak lehetnek, erre utal egy koporsómaradvány is. Ugyanitt 1885-ban Török Aurél is végzett egynapos ásatást, melynek során két teljes csontváz és 15 koponya „emeltetett ki”. A lelőhelyen 1989-ben Gaál Attila is járt. Az 1999-ben illegális ásatással megbolygatott épület feltárt falait Ódor János Gábor dokumentálta. Ugyancsak az ő vezetésével 2003-ban a templom körüli temető közel 30 sírja került feltárássra mentő ásatás során, a terület déli részén bronzkori cserepek is előkerültek. 2004-ben újabb sírokat és falmaradványokat szántottak ki, ezek szemlét K. Németh András végezte. 2006-ban B. Kohári Gabriella és Nagy Levente, 2013-ban Ódorné Tóth Tünde végzett helyszíni szemlét a lelőhelyen. Bár a helytörténeti és a szakirodalom is előszeretettel helyezi az apátságot a mai város belterületére, az Öregtorony közelébe, mégis lelőhelyünket tarthatjuk a kolostor valódi

helyének. Az először 1199-ben említett, valószínűleg II. (Vak) Béla király által Szent Péter tiszteletére alapított, rövid ideig hiteleshelyként is működő intézmény a hódoltság idején enyészett el nyomtalanul. (Itt jelzem, hogy a 6310/3 helyrajzi szám a hatályos védett területbe tartozik, ellenben a nyilvántartott régészeti lelőhely poligonja nem terjed ki rá.)

A lelőhely besorolása: nyilvántartott, fokozottan védett

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), építkezés, közműfektetés, kincskeresés, rablás

Hrsz.: 4366, 4367, 4368, 4388, 5006, 5007, 6302/3, 6302/4, 6306, 6307, 6308, 6309, 6310/3, 6504/3, 6543, 6544, 6545, 6659/5, 6659/6, 6660, 6661 (a védett régészeti lelőhelynek nincs önálló régészeti védőövezete)

13. Dunaföldvár – Bibic alja, TO 21 (Dunaföldvár 17)

Lelőhely-azonosító: 30736

A lelőhely megjelölése: római kori telep, Árpád-kori telep

A lelőhely leírása: 2001-ben az M6-os autópálya nyomvonalának terepbejárása során a szekszárdi múzeum munkatársai Gaál Attila vezetésével azonosították a 400 méter hosszú, 180 méter széles lelőhelyet a város nyugati, Előszállással határos határrészében, egy patak déli-délkeleti oldalán. 2008-ban az M6 autópálya 87+500–88+050 km-szelvénye között Szenthe Gergely megelőző feltárás során csaknem 25 hektáron egy római kori és Árpád-kori telep keleti szélét tárta fel, amelyek centruma a nyomvonalától nyugatra fekszik. A római kori lelőhely a Kr. u. 2–3. századra keltezhető, ebből a korból 41 árok, 20 gödör és három épület került elő. A lelőhely középső harmadában főleg Árpád-kori objektumok kerültek elő: 44 gödör, öt épület, valamint néhány árok és kút. A telep a 13. században erőszakos cselekmény (valószínűleg a tatárjárás) által pusztult el, amelyet a gödrökben talált emberi maradványt is igazolnak. 2009-ben a 2008-ban feltárt területhez csatlakozóan, attól egy vizenyős mélyedéssel elválasztva, az M6 autópálya 88+050–88+200 km-szelvénye között Serlegi Gábor közel 12 hektáros felületen egy 12–13. századi falu 138 telepjelenségét tárta fel, amely a talált emberi maradványok alapján valószínűleg szintén a tatárjárás során pusztult el.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), útépités

Hrsz.: 0522/148, 0522/149, 0525/2, 0525/22, 0525/23, 0525/24, 0525/40, 0525/42, 0525/44, 0525/46, 0525/48, 0525/50, 0525/52, 0525/54, 0525/55, 0525/57, 0525/67, 0528/1, 0528/3, 0537/41, 0537/44, 0537/47, 0537/50, 0537/53, 0537/55, 0537/56, 0537/58, 0537/59, 0537/61, 0537/62, 0537/64, 0537/65, 0537/67, 0537/68, 0537/70, 0537/72, 0537/74, 0537/76, 0537/77, 0537/79, 0537/80, 0537/81, 0537/83, 0537/87, 0537/89

14. Dunaföldvár – Krezsák-hegy / Sinai-hegy (Dunaföldvár 18)

Lelőhely-azonosító: 32188

A lelőhely megjelölése: ismeretlen korú földvár (?)

A lelőhely leírása: A várostól délnyugatra, a Mély-völgy déli partján, a halastó feletti domb északi vége, melynek északi szélét elbányászták. Miklós Zsuzsa 2001-es és 2002-es légi fotója, illetve 2002-es terepbejárása szerint talán erődített lehetett. A kb. 50×25 méteres terület platója alatt két méterrel mindkét hosszanti oldalon öt méter széles terasz fut végig. Korhatározó lelet nem került elő.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: anyagkitermelés, erózió, vízrendezés

Hrsz.: 0420/65

15. Dunaföldvár – M6/9/Fejér (Dunaföldvár 20)

Lelőhely-azonosító: 38587

A lelőhely megjelölése: középkori szórványlelet

A lelőhely leírása: 2001-ben az M6-os autópálya nyomvonalának terepbejárása során Szalai Tamás az M6 autópálya 82+730–83+040 km-szelvénye között középkori cserepeket és paticsdarabokat talált. 2008-ban Kovács Katalin szondázó ásatása során nem került elő régészeti objektum.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), útépités

Hrsz.: 052/35, 064/28, 064/29, 064/73, 064/75, 064/78, 064/81, 064/84, 064/88, 064/92, 064/107, 064/109, 065

16. Dunaföldvár – Gyűrűs-tábla (Dunaföldvár 22)

Lelőhely-azonosító: 50729

A lelőhely megjelölése: Árpád-kori telep

A lelőhely leírása: Ódor János Gábor 2006-os adatgyűjtése szerint a Gyűrűs-völgy keleti oldalán, a juhásztatól keletre kb. 200×100 méter nagyságú területen Árpád-kori cserepek gyűjthetők.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió

Hrsz.: 0318/30, 0322/2

17. Dunaföldvár – Postakúti-dűlő (Dunaföldvár 23)

Lelőhely-azonosító: 51544

A lelőhely megjelölése: római kori telep, római kori kőépület, római kori csontvázas temető

A lelőhely leírása: 1892-ban Szelle Zsigmond „a bakaszállási vizenyős rétség északnyugati sarkán, egy 10–12 méternyire kiemelkedő, csekély területű dombon”, Kása Varga József földjén római téglából és kevés mészkőből kavicsos mésszel rakott épület maradványát tárta fel. 2005-ben Ódor János Gábor és K. Németh András helyszínelést végzett a város szélétől nyugatra kb. 1,5 km-re elhelyezkedő lelőhelyen, egy félkörívet leíró vizenyős terület északi részén. A lelőhely legmagasabb, délnyugati sarkában kőépületre (villára?) utaló római tegulák és kövek figyelhetők meg. Elmondás szerint innen északnyugatra kb. 300 méterre, a dombtetőn 1985 körül mintegy 20–25 csontvázas sírt szántottak ki, római pénzek kíséretében.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0503/34, 0503/35, 0503/36, 0503/37, 0503/38, 0503/39, 0503/40, 0506, 0507/25, 0507/26, 0507/27, 0507/28, 0507/29, 0507/30, 0507/42, 0507/43, 0508, 0509, 0510/1, 0510/2, 0510/3, 0510/4, 0510/5, 0510/6, 0510/8, 0510/9, 0510/10, 0512/21

18. Dunaföldvár – Menyhei-kert (Dunaföldvár 25)

Lelőhely-azonosító: 56477

A lelőhely megjelölése: ismeretlen korú (római kori?) út

A lelőhely leírása: K. Németh András 2006-ban lakossági bejelentés nyomán a Németkérre vezető út északi felén, közvetlenül a vasút nyugati oldalán fekvő szántásban nagyjából délkelet–északnyugati irányban kavicsos sávot figyelt meg, keltezhető régészeti leletek nélkül.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 7444/5

19. Dunaföldvár – Alsó-homoki dűlő I. (Dunaföldvár 26)

Lelőhely-azonosító: 56480

A lelőhely megjelölése: ismeretlen korú (római kori?) út

A lelőhely leírása: K. Németh András 2006-ban lakossági bejelentés nyomán a Menyhei-kert (Dunaföldvár 25, lelőhely-azonosító: 56477) lelőhelytől nyugatra, a Némethkerre vezető út déli felén fekvő szőlőkben, egy határozott kiemelkedés tetején apró kavicsos területet figyelt meg.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0382/4, 0382/6, 0382/7, 0382/8, 0382/10

20. Dunaföldvár – Alsó-homoki dűlő II. (Dunaföldvár 27)

Lelőhely-azonosító: 56481

A lelőhely megjelölése: ismeretlen korú (római kori?) csontvázas temető

A lelőhely leírása: K. Németh András 2006-ban lakossági bejelentés nyomán az Alsó-homoki dűlő I. (Dunaföldvár 26, lelőhely-azonosító: 56480) lelőhelytől nyugatra, egy mélyedés nyugati felén fekvő, észak–déli irányú dombháton emberi agykoponya-töredéket gyűjtött, korábban ugyanitt a bejelentő terra sigillata töredékeket és embercsontokat talált.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0384/19, 0384/20

21. Dunaföldvár – 6-os út 85–86. km (Dunaföldvár 28)

Lelőhely-azonosító: 57711

A lelőhely megjelölése: őskori telep, római kori út, római kori őrtorony

A lelőhely leírása: A 6. számú főút rehabilitációjához kapcsolódva 2006-ban Szabó Géza a 85–86 kilométerszelvények között római kori utat dokumentált, az út mellett őskori objektumokat azonosított, illetve a római épülettörmelék alapján római kori őrtornyot feltételezett. 2009-ben Lóki Róbert és Szabó Máté is azonosította a római útszakaszt.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott, fokozottan védett

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), útépítés

Hrsz.: 1860, 1861, 1862, 4992, 8489, 8490/1, 8491/1, 8491/4, 8491/5, 8492/1, 8492/2, 8493/1, 8493/2, 8494/1, 8494/2, 8495

Fokozottan védett régészeti lelőhely régészeti védőövezet lelőhely-azonosítója: 92233

Fokozottan védett régészeti lelőhely régészeti védőövezet hrsz.-a: 012, 013/1, 016/2, 016/4, 016/5, 4984, 4985, 4986, 4987, 4988, 4989, 4990, 4991, 8372, 8402/1, 8402/2, 8402/3, 8402/4, 8402/5, 8404/1, 8404/2, 8404/3, 8405, 8406/1, 8419, 8433/1, 8434/1, 8435/2, , 8435/3, , 8435/4, 8436, 8437, 8438, 8439, 8440, 8441, 8442/1, 8442/2, 8443/1, 8443/2, 8445, 8446, 8447, 8448, 8449, 8450, 8452, 8453, 8454, 8455, 8456, 8457, 8474, 8482/1, 8483/1, 8484/1, 8485/1, 8487/1, 8488/2, 8488/3, 8498, 8499, 8500, 8503, 8505/9, 8513, 8514

22. Dunaföldvár – Göböl-járás (Dunaföldvár 29)

Lelőhely-azonosító: 59156

A lelőhely megjelölése: kora bronzkori telep

A lelőhely leírása: 2008-ban a várostól délkeletre, a Duna magaspártja fölött található terasz déli oldalán egy helyi lakos területrendezés során téglá- és mészkőből rakott alapfalakat talált. Szabó Géza helyszíni szemléje szerint az épületmaradványok egy 18. századi présházhoz tartozhattak, a terasz fölötti azonban a humuszban talált kora bronzkori kerámiatöredékek régészeti lelőhelyet jeleznek.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: építkezés

Hrsz.: 0130/1, 0130/2, 6352, 6362/1, 6362/2, 6362/3, 6362/4, 6362/5, 6362/6, 6362/7, 6362/8, 6362/9, 6362/11, 6362/12, 6363, 6364, 6365, 6366, 6367, 6368, 6369, 6370, 6371, 6372, 6373/2, 6393, 6394, 6395

23. Dunaföldvár – Túzok-dűlő (Dunaföldvár 30)

Lelőhely-azonosító: 59568

A leelőhely megjelölése: kelta telep

A leelőhely leírása: Somogyi Krisztina 2008-ban a Bárány-hegy aljában rossz megfigyelési körülmények között egyetlen kelta cserepet talált, amely alapján elképzelhetőnek tartotta itt régészeti leelőhely létét.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0533/26

24. Dunaföldvár – Túzok-dűlő II. (Dunaföldvár 31)

Lelőhely-azonosító: 59571

A leelőhely megjelölése: római kori telep

A leelőhely leírása: Somogyi Krisztina 2008-ban a Túzok-dűlőben, egy hosszan elhúzóóó, magas dombvonulat platóközeli részén lejtőjén szórványosan római kori cserepeket gyűjtött.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0484/16

25. Dunaföldvár – Fehérvári-dűlő, RM 04 (Dunaföldvár 32)

Lelőhely-azonosító: 59611

A leelőhely megjelölése: római kori telep, Árpád-kori telep

A leelőhely leírása: 2008-ban Kovács Katalin az M6 autópálya építésének régészeti felügyelete során, a 82+800–83+050 km-szelvények között a humuszt követően régészeti objektumokat azonosított, amelyekből feltehetően római kori kerámiatöredékek kerültek elő. 2009-ben Bartus Dávid megelőző feltárás során 163, főleg Árpád-kori objektumot tárt fel, néhány ismeretlen korú, illetve újkori objektum mellett.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: útéépítés, mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 052/29, 052/38, 063/7, 063/9, 064/78, 064/81, 064/84, 064/88, 064/92, 064/96

26. Dunaföldvár – Barota-dűlő I. (Dunaföldvár 35)

Lelőhely-azonosító: 61524

A leelőhely megjelölése: őskori telep, avar kori temető

A leelőhely leírása: 2009-ben Ódor János Gábor az M6-os autópálya építéséhez kapcsolódó célkitermelőhelyen kitermelés közben megbolygatott őskori telepet és avar kori temetőt azonosított.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), anyagkitermelés

Hrsz.: 0621/10, 0621/11, 0621/12, 0621/13

27. Dunaföldvár – Annamatia 2. burgus / Vilmos-majör (Dunaföldvár 36)

Lelőhely-azonosító: 62636

A leelőhely megjelölése: római kori őrtorony

A leelőhely leírása: Visy Zsolt 1976-ban a Vilmos-majortól délre, az Agócs-tanyához letérő bekötőúttal pontosan szemben, a 6-os út nyugati oldalán, közvetlenül az út mellett egy kis kiemelkedésen kőtörmelékkel jelzett őrtornyot azonosított. 2010-ben Varga Gábor helyszíni szemlét végzett a leelőhelyen.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)
Hrsz.: 075/7, 079, 081/85, 084

28. Dunaföldvár – Annamatia 3. burgus / Zsebeházi-tanya (Dunaföldvár 37)

Lelőhely-azonosító: 62638

A lelőhely megjelölése: római kori őrtorony

A lelőhely leírása: A Zsebeházi-tanyától kissé délkeletre, a 6-os út nyugati oldalán, közvetlenül az út mellett Visy Zsolt római őrtornyot lokalizált 1976-ban. A lelőhely részben egy tanya területén fekszik, helyét kiemelkedő, törmelékes halom mutatja. 2009-ben Lóki Róbert és Szabó Máté végzett terepbejárást itt. 2010-ben Varga Gábor helyszíni szemlét végzett a lelőhelyen.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), építkezés, elfedés

Hrsz.: 012, 027/3, 028, 081/3, 081/4, 084

29. Dunaföldvár – Barota-dűlő II. (Dunaföldvár 40)

Lelőhely-azonosító: 65330

A lelőhely megjelölése: népvándorlás kori temető

A lelőhely leírása: A 61-es főúttól északra kb. 300 méterre, a megyehatártól kb. 500 méterre keletre, az M6-os autópálya építéséhez kapcsolódó célkitermelőhelyen 2009-ben próbafúrás során két, egymástól 20 méterre fekvő gödörben csontvázakat bolygattak meg, az egyik mellett lócsontok is előkerültek. A helyszíni szemlét Ódor János Gábor végezte, véleménye szerint népvándorlás kori (talán avar kori) temetőt bolygattak meg, amely a Barota-dűlőben (Dunaföldvár 35, lelőhely-azonosító: 61524) fekvő avar temetőtől délre fekvő másik, önálló temető.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: anyagkitermelés, mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0621/11, 0621/13

30. Dunaföldvár – Barota-dűlő III. (Dunaföldvár 41)

Lelőhely-azonosító: 65332

A lelőhely megjelölése: Árpád-kori telep

A lelőhely leírása: A 61-es főúttól északra, a Matild-tótól délnyugatra fekvő vizenyős terület délkeleti részén 2008-ban Stibrányi Máté az M6-os autópálya építéséhez kapcsolódó célkitermelőhelyen 250 méter hosszú, 100 méter széles Árpád-kori telepet azonosított. 2009-ben Ódor János Gábor helyszíni szemlét végzett a lelőhelyen. A földkitermelés a továbbiakban nem érintette a lelőhelyet.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: anyagkitermelés, mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0607/11

31. Dunaföldvár – Gyűrűs-völgy felső szakasza (Dunaföldvár 42)

Lelőhely-azonosító: 46794

A lelőhely megjelölése: őskori telep, római kori (?) temető

A lelőhely leírása: A Gyűrűs-völgy felső szakaszának nyugati oldalán, eső által helyenként fél méter mélyen kimosott mélyútban emberi csontok kerültek elő 2002-ben, a helyszínelést Ódor János Gábor végezte. 2004-ben az út nyomvonalában K. Németh András elszórtan kevés és apró, de jellegzetes 2–3. századi római kerámiát gyűjtött; a lelőhely talán egy római temetővel azonos.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: erózió
Hrsz.: 0336/9, 0339, 0340/2, 0343, 0446, 0456/49

32. Dunaföldvár – Felső-Homokerdő (Dunaföldvár 43)

Lelőhely-azonosító: 66999

A lelőhely megjelölése: neolit telep

A lelőhely leírása: 1882-ben Szelle Zsigmond a Felső-Homokerdő „vége előtt elterülő buckákon” kovapengét, durva cserepeket, állatsontokat és egy kovaszilánkot gyűjtött.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 017/10, 017/12, 017/13, 017/14, 017/15, 017/16, 017/, 017/18, 017/19, 0594, 0595/10, 0595/11, 0595/12

33. Dunaföldvár – Kendergyár (Dunaföldvár 44)

Lelőhely-azonosító: 67001

A lelőhely megjelölése: bronzkori telep

A lelőhely leírása: A kendergyár betonalapjainak kiásásakor 1976-ban nagy mennyiségű kora bronzkori (nagyrévi?) kerámia került elő, a leleteket Rosner Gyula szállította múzeumba.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: építkezés

Hrsz.: 0122, 0125, 0127/1, 6168, 6169/1, 6169/2, 6170, 6171, 6172/1, 6172/2, 6173, 6174, 6179, 6180, 6181, 6182

34. Dunaföldvár – Felső-öreghegy (Dunaföldvár 45)

Lelőhely-azonosító: 67003

A lelőhely megjelölése: bronzkori urnatemető

A lelőhely leírása: Szelle Zsigmond 1894-ben a paksi polgári iskola gyűjteményének ajándékozott több, a Felső-Öreghegyről, Ősz István szőlőjéből előkerült leletet (urnát, bögrét és őrlőkövet). Leírása szerint a Felső-Öreghegyen, különösen „a nyugoti orom tetején” sokféle régészeti leletet lehet találni.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 4949, 6119, 6120/1, 6120/2, 6121, 6122, 6123/1, 6123/3, 6123/4, 6123/5, 6124, 6125/1, 6125/2, 6125/4, 6125/5, 6127, 6128, 6131/1, 6131/2, 6132, 6133, 6134, 6135, 6135, 6136, 6137

35. Dunaföldvár – Kisegítő Iskola (Dunaföldvár 46)

Lelőhely-azonosító: 67005

A lelőhely megjelölése: középkori temető, újkori temető

A lelőhely leírása: A kisegítő iskola belső udvarán 1988 és 1991 között Gaál Attila végzett ásatást, a korábban előkerült melléklet nélküli, egymást bolygató sírok hitelesítése végett. Középkori kőfalak mellett 17–18. századi temetkezéseket tárt fel, a kor jellegzetes mellékleteivel (rózsafüzér, kereszt, kegyérem). A várárok rézsűjébe dobálva egy tömegsír részlete is napvilágra, amely feltehetőleg kuruc kori harcokkal kapcsolatos. Valószínűleg ezzel a lelőhellyel függhet össze Szelle Zsigmond 19. század végi adata is, amely szerint a vár déli oldalán, „a jelenlegi sóház és takaréktár telkén, újból való építtetésük alkalmával” sisakokat, mellvértket és golyókat, valamint egy mésszel „beöntött” sírt fedeztek fel.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: építkezés, közműfektetés

Hrsz.: 1046, 1047, 1049/1, 1049/2

36. Dunaföldvár – Alsó-Öreghegy nyugati nyúlványa (Dunaföldvár 47)

Lelőhely-azonosító: 67007

A leelőhely megjelölése: középső bronzkori (dunántúli mészbetétes edények népe kultúrája) telep

A leelőhely leírása: 2003-ban Ódor János Gábor és K. Németh András a bencés apátságtól nyugatra, az Alsó-Öreghegy nyugati szélén hamus foltokból mészbetétes cserepeket gyűjtött.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió

Hrsz.: 6302/2, 6303/3, 6303/4, 6304/2, 6304/3, 6304/4, 6308

37. Dunaföldvár – Dohány-völgy (RM-23) (Dunaföldvár 48)

Lelőhely-azonosító: 67011

A leelőhely megjelölése: Árpád-kori telep, késő középkori település

A leelőhely leírása: 2009-ben az M6-os autópálya építéséhez kapcsolódó régészeti szakfelügyelet során Kovács Katalin a Dohány-völgy déli részén Árpád-kori objektumok foltjait figyelte meg, majd Farkas Zsuzsanna késő Árpád-kori település 9 objektumát tárta fel, köztük három faszerkezetes építmény részletét. A nyomvonal déli végében futó egykori patakmeder partján két késő középkori külső sütőkemence részlete került elő.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), útépités

Hrsz.: 0487/84, 0503/34, 0503/35, 0503/36, 0503/37, 0503/38, 0503/39, 0503/86, 0503/105

38. Dunaföldvár – Alsó-Öreghegy délkeleti része (Dunaföldvár 49)

Lelőhely-azonosító: 67015

A leelőhely megjelölése: bronzkori telep, bronzkori urnatemető, kelta hamvasztásos temető

A leelőhely leírása: Az Alsó-Öreghegy több pontjáról rendelkezünk 19. századi végi adatokkal különböző korú és jellegű régészeti leelőhelyekről. Ezeket többnyire a tulajdonos nevével jelölték meg, így azonosításuk csak a korabeli birtokviszonyok alapos kutatásával lenne lehetséges. A leelőhely-együttes mindazonáltal nagyjából az Alsó-Öreghegy délkeleti részén helyezkedhetett el, részben átfedésben a középkori bencés apátság területével, ahol szintén kerültek elő bronzkori leletek.

Hóke Lajos leírása szerint 1870 körül „a Kálvárián aluli ú. n. Alsó-Szőlőhegyen”, ahol a talaj „három méter mélyen csupa alapkő”, évekkorábban „nagy kőtáblát s beírt sírfödelet” találtak, két évvel korábban pedig a számtartó szőlőjében két, római korinak mondott urnára akadtak. 1869-ben Bekker Antal szőlőjében több csontvázat, egy tűzhelyet és durva, fekete agyagedényeket (urnát, tálat, „csuprot”) találtak, 1884-ben pedig kis mélységben kelta cserépedények: egy fazék és két bögre került elő, utóbbiak egyikében megszenesedett ételmaradvánnyal. A leelőhelyet kelta hamvasztásos temetővel azonosíthatjuk.

1870 körül „a kálvárián alul fekvő dombvonalon”, Ujvári László szőlőjében a munkások koponyákat és durva cserepeket találtak; a leírás szerint őskori temető lehetett itt.

Szelle Zsigmondtól tudjuk, hogy Reiter József szőlőjében „az 1784-ik évi partsüllyedés alkalmával függőlegesen megmaradt partfalban” egy 1 méter hosszú, 2 cm vastag égetett agyaggal körülvett, hamuval kevert földdel telt üreget figyelt meg 1,5 méter mélyen, amely talán kemence vagy gödör lehetett.

Hóke Lajos 1874-ben arról számolt be, hogy az Alsóhegyi szőlőkben, a Kálváriahegy nyúlványán – ahol már korábban is több urna, fazék és bögre jött elő –, Kelemen keses szőlőjében „20 iccés durva művű urnát” találtak, fedővel, szájánál két oldalt fogantyúval, benne hamuval, két kis „meszelyes” bögrével és bronz fibulával.

A fentiekön kívül feljegyezték, hogy az Alsó-Öreghegyen több szőlőben is találtak kisebb-nagyobb, többnyire valószínűleg bronzkori edényt.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), építkezés

Hrsz.: 6310/1, 6310/2, 6311/1, 6311/2, 6312/1, 6312/3, 6312/4, 6504/3, 6539/1, 6539/2, 6539/3, 6539/4, 6540, 6541, 6542, 6544, 6545, 6546/2, 6546/3, 6547, 6548/1, 6548/2, 6551/1, 6551/2, 6661

39. Dunaföldvár – Iskola utca (Dunaföldvár 50)

Lelőhely-azonosító: 67017

A lelőhely megjelölése: 18. századi telep

A lelőhely leírása: 1989-ben szennyvízcső-fektetés során az Iskola utca úttestje alatt gödröket vágtak át. A lakossági bejelentésre kiszálló Gaál Attila megfigyelése szerint öt-hat vermet metszettek át, amelyek közül egyet részben feltárt. A kerámia alapján a körte alakú vermek a 18. század elejére vagy esetleg a 17. század végére keltezhetők.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: építkezés, közműfektetés

Hrsz.: 3063, 3064, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3102, 3103, 3196, 3197, 3198, 3199, 3200, 3201, 3202, 3203, 3204, 3205

40. Dunaföldvár – Krizák-hegy (Dunaföldvár 51)

Lelőhely-azonosító: 67019

A lelőhely megjelölése: középkori temető

A lelőhely leírása: Szelle Zsigmond 1892-ben „a Bakaszállások délnyugoti végén kiemelkedő Krizák-hegyen”, Czintula József földjén egy török kor előttinek meghatározott temetőt talált, melléklet nélküli, „sorban” eltemetett halottakkal. Szelle a lelőhelyet a középkori Kanacs falu temetőjével azonosította.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0415, 0419/1, 0421, 0422/1, 0422/2, 0422/5, 0422/8

41. Dunaföldvár – Somos-hegy déli nyúlványa (Dunaföldvár 52)

Lelőhely-azonosító: 67021

A lelőhely megjelölése: kelta urnatemető

A lelőhely leírása: 1892-ben a Somos-hegy déli nyúlványán, Forster Benő szőlőjében (a Vaskaputól alig 1 km-re) rigolírozás közben 28 db, egymástól kb. 1 méterre fekvő, nagyméretű (20–25 literes) urnát találtak, amelyek közül Szelle Zsigmondnak kettőt sikerült épségben megmentenie. Az urnákban talált, megégett embercsont-darabok alapján a lelőhelyet urnatemetővel azonosíthatjuk. A helyet pontosabban Cziráky Gyula írta le: „közvetlenül a bölcskei határ mentén, a szentandrászi és bölcskei rendes közlekedési utak között fekszik. Hosszában nyugatról keletnek a Somoshegy déli nyúlványát (...) a gerincén át keresztbe szeli és a gerincről úgy nyugotnak, mint keletnek szeliden lejt. A lelet helye a keleti lejtő felső, tehát magasabb harmad középtájára esik.”

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió

Hrsz.: 0196/45, 0196/52, 0197/28, 0197/29, 0197/30

42. Dunaföldvár – Fehérvári-dűlő I. (Dunaföldvár 53)

Lelőhely-azonosító: 67041

A lelőhely megjelölése: római kori temető

A lelőhely leírása: A szekszárdi múzeumhoz 2000-ben érkezett lakossági bejelentés szerint a város határának északnyugati sarkában, közvetlenül az előszállási határ mellett, a Matild-tóba

folyó patak egyik mellékágának déli partján, az erdő szélétől nyugatra kb. 200 méterre római kori temető található.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 052/10

43. Dunaföldvár – Fehérvári-dűlő II. (Dunaföldvár 54)

Lelőhely-azonosító: 67043

A lelőhely megjelölése: római kori telep

A lelőhely leírása: Lakossági bejelentés szerint a város határának északnyugati sarkában, a Fehérvári-dűlő I. lelőhelytől (Dunaföldvár 53, lelőhely-azonosító: 67041) délkeletre kb. 400 méterre, közvetlenül az erdő széle mellett „római erőd” (örtorony?) fekszik.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 052/13, 052/25

44. Dunaföldvár – Annamatia 6. burgus (Dunaföldvár 55)

Lelőhely-azonosító: 67045

A lelőhely megjelölése: római kori örtorony

A lelőhely leírása: Egy 1950-es légi felvételen a város déli határában, az Annamatia 13. burgustól délre kb. 1,5 km-re, a 6-os út mellett egy római örtorony árka rajzolódik ki. Bár Visy Zsolt terepbejárásán csak néhány kődarabot talált, a torony léte biztosra vehető. 2009-ben Lóki Róbert és Szabó Máté, 2010-ben pedig Varga Gábor is terepbejárást végzett a lelőhelyen, 2015-ben Stibrányi Máté geofizikai mérést végzett rajta.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0314/68, 0314/69, 0314/98, 0314/99, 0314/121, 0314/122, 0314/123, 0314/124, 0314/132, 0314/144

45. Dunaföldvár – Törökhányás / Annamatia 14. burgus (Dunaföldvár 56)

Lelőhely-azonosító: 67047

A lelőhely megjelölése: római kori örtorony

A lelőhely leírása: Egy 18. századi térképen Törökhányás néven jelzett, ma a 6-os út nyugati oldalán fekvő dombról készült légifotón egy vélhetőleg római örtorony rombusz alakú árkait jelző csíkok láthatók. Visy Zsolt terepbejárásán nem talált felszíni leleteket. 2010-ben Varga Gábor is bejárta a lelőhelyet.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0304, 0314/99, 0314/132

46. Dunaföldvár – Felső-Bakaszállás (Dunaföldvár 57)

Lelőhely-azonosító: 68249

A lelőhely megjelölése: bronzkori telep, római kori telep

A lelőhely leírása: Szabó Géza 2008-ban régészeti felügyelet során a Németkérre vezető út északi oldalán, a csatorna és a Kéri-kereszt között fekvő, kelet felé lejtő domb alsó harmadában bronzkori és római kori telepet azonosított.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), építkezés

Hrsz.: 0522/41, 0522/42, 0522/43, 0522/78, 0522/80, 0522/82, 0522/84

47. Dunaföldvár – Felső-rév / Bioetanol üzem (Dunaföldvár 58)

Lelőhely-azonosító: 71913

A leelőhely megjelölése: kora bronzkori telep, középső bronzkori telep, késő bronzkori telep, római kori telep, római kori erődítés, avar kori telep, Árpád-kori telep

A leelőhely leírása: A város határának északkeleti sarkában, a Nagykarácsonyi-vízfolyás torkolatától északra tervezett Bioetanol üzem területén 2009-ben Stibrányi Máté végzett terepbejárást, amelynek során kb. 110×60 méteres területen őskori (talán neolitikus és bronzkori), valamint római kori kerámiát gyűjtött. 2010-ben Boldog Zoltán próbafeltárásán 2808 m²-es területen 70 bronzkori, római kori és késő avar kori telepjelenség (épületrészletek, gödrök, kemencék, árkok) került elő, köztük öt edényégető kemence. A megelőző feltárást ugyanebben az évben Miklósi-Szöke Mihály végezte, amelynek során kora és késő bronzkori, késő avar kori és Árpád-kori telepet tárt fel. Az avar korból házak és árkok kerültek elő, az Árpád-kori objektumok közül pedig legjelentősebbek az edényégető kemencék, de házak, műhelyek és vermek is előkerültek. 2013-ban Ódorné Tóth Tünde végzett helyszíni szemlét a leelőhelyen.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), építkezés, elfedés

Hrsz.: 0109/4, 0111/28

48. Dunaföldvár – Túzoki-dűlő (Dunaföldvár 59)

Lelőhely-azonosító: 72269

A leelőhely megjelölése: ismeretlen korú telep

A leelőhely leírása: Czövek Attila 2008-ban célkitermelőhely létesítése előtt végzett terepbejárást során néhány ismeretlen korú szórvány kerámiát talált, majd próbaátásán három-öt, bizonytalan korú párhuzamos árkot azonosított, közelükben három szabályos téglalap alakú, betöltésük alapján modernnek tűnő gödröt bontott ki.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0522/10, 0522/11, 0522/12, 0522/144, 0522/147

49. Dunaföldvár – Limesút (Dunaföldvár 60)

Lelőhely-azonosító: 72953

A leelőhely megjelölése: római kori út

A leelőhely leírása: A város határán észak–déli irányban végighúzódik a római kori limesút. Nyomvonala Visy Zsolt kutatásainak köszönhetően ismert: Dunaföldvár északi határában nagyjából a mai 6-os útéval egyezik meg, a Felső-Öreghegytől azonban attól nyugatra húzódik. 2010-ben Varga Gábor járta be újra.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott, fokozottan védett

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), útépités

Hrsz.: 0388/2, 2052, 2053, 7947/4, 7947/7, 7947/8, 7947/9, 7951, 7952/1, 7952/2

Fokozottan védett régészeti leelőhely régészeti védőövezet leelőhely-azonosítója: 92233

Fokozottan védett régészeti leelőhely régészeti védőövezet hrsz.-a: 0382/11, 0382/12, 0382/13, 0382/14, 0382/15, 0382/20, 0382/21, 0382/23, 0382/24, 0382/25, 0383, 0384/24, 0384/31, 0384/32, 0384/33, 0384/34, 0384/35, 0384/36, 0384/37, 0384/38, 0384/50, 0386/1, 0386/2, 0558, 7439, 7440, 7442, 7443, 7444/4, 7444/5, 7446/1, 7446/2, 7447, 7476, 7477, 7478, 7479/1, 7479/2, 7480, 7482, 7483/1, 7483/2, 7484, 7485, 7486, 7488, 7947/11

50. Dunaföldvár – Felső-Öreghegy, Annamátia 4. burgus (Dunaföldvár 61)

Lelőhely-azonosító: 73049

A leelőhely megjelölése: római kori őrtorony

A lelőhely leírása: Egy régi ábrázolás alapján Visy Zsolt a Felső-Öreghegy középső részére, a hegy tetejére lokalizált egy közelebből ismeretlen helyű római őrtornyot. Varga Gábor 2010-es helyszíni szemléljén a Visy Zsolt által meghatározott helyen, szőlőterületen nem találta az őrtorony nyomát, annak tulajdonosa sem tudott építési törmelék előkerüléséről beszámolni.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), közműfektetés

Hrsz.: 67/5, 67/6, 67/9, 67/19

51. Dunaföldvár – Buncsik (Dunaföldvár 63)

Lelőhely-azonosító: 74245

A lelőhely megjelölése: római kori út

A lelőhely leírása: Lóki Róbert és Szabó Máté 2009-es terepbejárása szerint a várostól délre a megközelítőleg északi irányba haladó római út légi felvételen jól azonosítható, az út kavicsozása helyenként követhető.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott, fokozottan védett

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0312, 0357

Fokozottan védett régészeti lelőhely régészeti védőövezet lelőhely-azonosítója: 92233

Fokozottan védett régészeti lelőhely régészeti védőövezet hrsz.-a: 0358/7, 0358/8, 0358/9, 0358/10, 0358/11, 0358/21, 0358/22, 0358/23, 0358/24, 0358/54, 0358/55, 0358/56, 0358/57, 0358/58, 0358/59

52. Dunaföldvár – Bibic alja (Dunaföldvár 64)

Lelőhely-azonosító: 74733

A lelőhely megjelölése: ismeretlen korú csontvázas temető

A lelőhely leírása: Czövek Attila 2009-ben a várostól nyugatra, az M6-os autópálya nyomvonalától nyugatra egy kisebb, homokos dombháton kb. 10×10 méteres területen néhány embercsont-töredéket talált.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0537/39

53. Dunaföldvár – Aranykalász Tsz tehenészet (Dunaföldvár 65)

Lelőhely-azonosító: 74749

A lelőhely megjelölése: római kori telep, ismeretlen korú csontvázas temető

A lelőhely leírása: Czövek Attila 2009-ben lakossági bejelentés nyomán helyszínelést végzett az állattartó teleptől északra lévő homokbánya területén, ahol korábban állítólag embercsontok kerültek elő. A felhagyott bánya falában és a bánya környékén nem talált temetőre utaló nyomokat, de a bányától keletre fekvő szántóföldön nagy területről gyűjtött római kori kerámiatöredékeket.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), anyagkitermelés

Hrsz.: 0391/20

54. Dunaföldvár – Szállás alja-dűlő (Dunaföldvár 66)

Lelőhely-azonosító: 74751

A lelőhely megjelölése: középkori település

A lelőhely leírása: Czövek Attila 2009-ben a Kert-kanális déli partján lévő dombon, egy tanyaépülettől északra, kb. 150×60 méteres területről nagyobb mennyiségű középkori kerámiát gyűjtött.

A lelőhely besorolása: nyilvánartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0398/5, 398/47

55. Dunaföldvár – Hajdules (Dunaföldvár 69)

Lelőhely-azonosító: 23821

A lelőhely megjelölése: római kori őrtorony, ismeretlen korú földvár

A lelőhely leírása: Szelle Zsigmond 1889-ben az Alsó-Öreghegynek a Dunára dülő alsó nyúlványán, „az alsó gyümölcsös szigetbe való bejárás felett, a márvány lépcsőkkel ellátott Hajdules déli oldalán kimagasló romon”, özv. Braun Imréné földjén kb. fél méter mélyen egy 4,4 méter oldalhosszúságú és fél méter széles falvastagságú, négyzet alakú építményt tárt fel. Wosinsky Mór adatgyűjtése szerint a Hajdulesen, az Alsó-szigethez vezető lejárás két oldalán „földhányásos erődítmények” vannak. Miklós Zsuzsa 1993-ben terepbejárást végzett az egykori Duna-parton fekvő, meredek hegynyúlványon: szerinte délnyugat felől egykor árok választotta el a hegy folytatásától, amelyet a szántásban is megfigyelt; ekkor csak néhány, meg nem nevezett korú cserepet talált. 1995-ben készített légi fotóján sötét sávot figyelt meg ugyanitt. A földnyelv északi részén úrfotón ovális kettős árok látható, a belső átmérője kb. 20×20 méter, a külső pedig kb. 30×50 méter. Braun Imre földje a katasztere térkép alapján éppen a földnyúlvány középső részére esik. Szelle Zsigmond feltehetőleg római kori őrtornyot tárt fel, az úrfotón pedig valószínűleg ennek kettős árka látható.

A lelőhely besorolása: nyilvánartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0135/9, 0136/1, 0136/2, 0136/4

56. Dunaföldvár – Kendergyári lejáró (Dunaföldvár 70)

Lelőhely-azonosító: 78261

A lelőhely megjelölése: kora újkori hajó

A lelőhely leírása: Tóth János Attila 2011-ben lakossági bejelentés nyomán helyszínelést végzett a kendergyár déli oldalán, a Duna-partra levezető dülőút végében, ahol a fövényen egy kisebb, lapos fenekű hajó tölgyfából készült maradványai kerültek elő. A deszkák faszöggel történt rögzítése alapján a roncs a török korra keltezhető.

A lelőhely besorolása: nyilvánartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: erózió, kincskeresés

Hrsz.: 0127/1

57. Dunaföldvár – Duna-meder a mélyút végénél (Dunaföldvár 71)

Lelőhely-azonosító: 78263

A lelőhely megjelölése: újkori épület

A lelőhely leírása: Tóth János Attila 2011-ben lakossági bejelentés nyomán helyszínelést végzett a Mély út folytatásában található kavicsos lejáró területén, ahol a Duna-meder szélén négyzetes cölöpök sora egy kb. 20×20 méteres szögletes alakzatot rajzol ki, amely talán újkori kikötő részeként azonosítható.

A lelőhely besorolása: nyilvánartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: erózió, kincskeresés

Hrsz.: 0127/1

58. Dunaföldvár – Zöld-zátony (Dunaföldvár 72)

Lelőhely-azonosító: 78265

A lelőhely megjelölése: késő középkori hajó

A lelőhely leírása: Tóth János Attila 2011-ben lakossági bejelentés nyomán helyszínelést végzett a Zöld-zátony nevű keskeny sziget alsó végénél fekvő sekély kavicszátonyon, ahol egy a folyásirányra merőleges irányú hajó alja és fenékbordái kerültek elő alacsony vízálláskor. A begyűjtött famaradványok dendrokronológiai vizsgálata alapján a hajót legkorábban 1316-ban építhették. A lelőhelyen Ódor János Gábor már 2003-ban is végzett helyszíni szemlét.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: erózió, kincskeresés

Hrsz.: 0127/1

59. Dunaföldvár – Gyűrűs- és Kanacsi-árok köze II. (Dunaföldvár 73)

Lelőhely-azonosító: 90423

A lelőhely megjelölése: neolit telep, rézkori telep, késő bronzkori temető, római kori temető, középkori település

A lelőhely leírása: Ódor János Gábor 2006-os adatgyűjtése szerint a Gyűrűs-árok és a Kanacsi-árok által közrefogott, délkelet felé benyúló lapos földnyelv csaknem teljes területén több, részben egymást fedő, különböző korú telep található: egy nagyobb neolit telep, ennek északi részén több foltban rézkori telep, déli részén pedig középkori település. A lelőhelyen késő bronzkori urnasírokat, valamint római kori temetőhöz tartozó leleteket is kiszántottak.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió

Hrsz.: 0327/1, 0327/2, 0327/3

60. Dunaföldvár – Gyűrűs- és Kanacsi-árok köze I. (Dunaföldvár 74)

Lelőhely-azonosító: 90425

A lelőhely megjelölése: késő bronzkori telep

A lelőhely leírása: Ódor János Gábor 2006-os adatgyűjtése szerint a Gyűrűs-árok és a Kanacsi-árok által közrefogott földnyelven, közvetlenül a Gyűrűs- és Kanacsi-árok köze II. (Dunaföldvár 73, lelőhely-azonosító: 90423) lelőhelytől északra, egy észak–déli irányú dűlőút nyugat felé fordulásánál, az út és a patak között kis kiterjedésű, kb. 50×50 méter nagyságú késő bronzkori telep található.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió

Hrsz.: 0327/1, 0327/2, 0336/13, 0349

61. Dunaföldvár – Külső-telek-part III. (Dunaföldvár 75)

Lelőhely-azonosító: 90427

A lelőhely megjelölése: neolit telep, bronzkori telep

A lelőhely leírása: Ódor János Gábor 2006-os adatgyűjtése szerint a Gyűrűs-völgy nyugati oldalán fekvő juhászattól délre, a fennsík elkeskenyedő, déli végében kb. 300×100 méter nagyságú bronzkori telep fekszik, vele részben fedésben pedig kb. 400×200 méter nagyságú területen neolit telep található.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió

Hrsz.: 0336/4, 336/5, 0336/16

62. Dunaföldvár – Külső-telek-part II. (Dunaföldvár 76)

Lelőhely-azonosító: 90429

A lelőhely megjelölése: bronzkori telep

A lelőhely leírása: Ódor János Gábor 2006-os adatgyűjtése szerint a Gyűrűs-völgy nyugati oldalán fekvő juhászattól közvetlenül délre, a dűlő keleti szélén északnyugat–délkeleti irányban kb. 400×100 méter nagyságú területen bronzkori cserepek találhatók.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió

Hrsz.: 0336/7, 0336/16

63. Dunaföldvár – Külső-telek-part I. (Dunaföldvár 77)

Lelőhely-azonosító: 90431

A lelőhely megjelölése: bronzkori telep

A lelőhely leírása: Ódor János Gábor 2006-os adatgyűjtése szerint a Gyűrűs-völgy nyugati oldalán fekvő juhászattól északnyugatra, a fennsík keleti szélén, a háromszögelési pont közelében északnyugat–délkeleti irányban kb. 300 méter hosszan bronzkori leletek gyűjthetők.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió

Hrsz.: 0336/7, 336/14, 336/15, 336/16

64. Dunaföldvár – Külső-telek-part alatt (Dunaföldvár 78)

Lelőhely-azonosító: 90433

A lelőhely megjelölése: római kori telep

A lelőhely leírása: Ódor János Gábor 2006-os adatgyűjtése szerint a Gyűrűs-völgy nyugati oldalán fekvő juhászattól északra található kb. 200×100 méter nagyságú kiemelkedően római kori leletek gyűjthetők. A tőle északra húzódó út nyomvonalában K. Németh András 2004-ben római kori cserepeket figyelt meg.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió

Hrsz.: 0336/7, 337

65. Dunaföldvár – Gyűrűs-tábla IV. (Dunaföldvár 79)

Lelőhely-azonosító: 90435

A lelőhely megjelölése: bronzkori telep

A lelőhely leírása: Ódor János Gábor 2006-os adatgyűjtése szerint a Gyűrűs-völgy keleti oldalán, a Gyűrűs-tábla III. nevű lelőhelytől (Dunaföldvár 80, lelőhely-azonosító: 90437) kissé délkeletre, a bozótos mentén kb. 400×200 méter nagyságú területen bronzkori telep húzódik.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió

Hrsz.: 0318/32, 0318/33, 0318/34, 0322/2

66. Dunaföldvár – Gyűrűs-tábla III. (Dunaföldvár 80)

Lelőhely-azonosító: 90437

A lelőhely megjelölése: középső bronzkori telep, bronzkori földvár

A lelőhely leírása: Ódor János Gábor 2006-os adatgyűjtése szerint a Gyűrűs-völgy keleti oldalán, a juhászattól délkeletre kb. 400 méterre, nagyjából 300×300 méter nagyságú területen középső bronzkori telep található a felszíni leletek alapján. A lelőhely déli sarka légifelvételek szerint erődített volt: Miklós Zsuzsa 2003-ban légi fotózás során figyelt fel a szántásban látható sötét színű sávra, amely talán a domb egykori átvágására utal. 2004-es terepbejárásán a felszínen is észlelhető volt egy enyhe bemélyedés, amely délkelet és délnyugat felől vízmosásba futott. A földvár kb. 240×30–150 méteres lakóterületét a másik három oldalról változó szélességű terasz határolja. Miklós Zsuzsa a felszínen sok bronzkori leletet gyűjtött, ugyanebben az évben fel is mérte a várat.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió

Hrsz.: 0318/30, 0318/31, 0318/32

67. Dunaföldvár – Gyűrűs-tábla I. (Dunaföldvár 81)

Lelőhely-azonosító: 90439

A lelőhely megjelölése: neolit telep

A lelőhely leírása: Ódor János Gábor 2006-os adatgyűjtése szerint a Gyűrűs-völgy keleti oldalán, a juhásztól északra kb. 300×100 méteres területen neolit cserepek gyűjthetők.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), erózió

Hrsz.: 0318/29, 0318/30, 0322/2

68. Dunaföldvár – Anna-hegytől keletre (Dunaföldvár 82)

Lelőhely-azonosító: 91257

A lelőhely megjelölése: rézkori telep, kelta telep, római kori telep

A lelőhely leírása: 2016-ban Melis Eszter az 52. számú úttól délkeletre, a Kert-kanális nyugati partján fekvő enyhe lejtőn rézkori, kelta és római kori telepre utaló leleteket gyűjtött a Telenor torony optikai elérése kapcsán végzett terepbejárás során.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0226, 0234/50, 0234/51, 0234/52, 0234/59, 0234/60, 0236, 0237/1, 0237/2, 0238/1, 0238/2, 0238/3, 0260

69. Dunaföldvár – Felső-rév II. (Dunaföldvár 84)

Lelőhely-azonosító: 97047

A lelőhely megjelölése: Árpád-kori telep

A lelőhely leírása: Czövek Attila és K. Tóth Gábor 2018-ban a Felső-rév lelőhelytől északkeletre kb. 500 méterre, a Duna mellett, egy délkelet felé benyúló földnyelven kb. 120 méter hosszan és legfeljebb 80 méter szélességben Árpád-kori kerámiatöredékeket – köztük egy cserépbogrács-peremet – gyűjtött. A lelőhely az északi gazdasági területen, beépítésre szánt fejlesztési területen található.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: építkezés, közműfektetés, mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0107/2, 0107/3, 0107/4, 0127/1

70. Dunaföldvár – 6-os út–Fehérvári utcai temető között (Dunaföldvár 85)

Lelőhely-azonosító: 97049

A lelőhely megjelölése: ismeretlen korú telep

A lelőhely leírása: Czövek Attila és K. Tóth Gábor 2018-ban a 6-os út és a Fehérvári utcai temető között, a főúttal párhuzamosan kb. 180 méter hosszan és 100 méter szélességben kevés jellegtelen, régészeti korú kerámiatöredéket gyűjtött. A lelőhely a 6. számú főút menti tervezett beépítések területén található.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: építkezés, közműfektetés, mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 1587, 1684, 1692/2, 1694, 1695, 1696, 1697, 1698, 1699, 1720, 1721, 1722, 1723, 1724, 1725, 1726, 1727, 1728, 1729, 1730, 1731, 1732, 1733, 1734, 1738, 1739, 1740, 1741, 1742,

1743, 1744, 1745, 1746, 1747, 1748, 1749, 1754, 1755, 1756, 1757, 1758, 1759, 1760, 1761, 1762, 1763, 1764, 1765, 1766

71. Dunaföldvár – 6-os út–Irinyi János utca között (Dunaföldvár 86)

Lelőhely-azonosító: 97051

A lelőhely megjelölése: ismeretlen korú telep

A lelőhely leírása: Czövek Attila és K. Tóth Gábor 2018-ban a 6-os út és az Irinyi János utca között, a főúttal párhuzamosan kb. 80 méter hosszan és 40 méter szélességben kevés jellegű, régészeti korú kerámiatöredéket gyűjtött. A lelőhely a 6. számú főút menti tervezett beépítések területén található.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: építkezés, közműfektetés, mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 2529/4, 2538, 2540, 2541, 2542, 2607, 2608, 2609, 2610/1

72. Dunaföldvár – Külső Kertek köze–Vágóhid utca között (Dunaföldvár 87)

Lelőhely-azonosító: 97053

A lelőhely megjelölése: ismeretlen korú telep

A lelőhely leírása: Czövek Attila és K. Tóth Gábor 2018-ban a Külső Kertek köze utca középső részének házái mögött egy kb. 80 méter átmérőjű foltból néhány jellegű, régészeti korú kerámiatöredéket gyűjtött, köztük egy korongolt, talán római kori cserepet.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: építkezés, mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 3846/4, 3846/9, 3846/10, 3846/11

73. Dunaföldvár – Paksi utca (Dunaföldvár 88)

Lelőhely-azonosító: 97055

A lelőhely megjelölése: őskori urnatemető

A lelőhely leírása: Cziráky Gyula 1900-ban „a Paksi-utcza 1449. sz. Niki-féle házának kertjében”, házépítés miatt ásott vályogvetőgödör falában 160–170 cm mélységben „urnahelyeket” figyelt meg. A gödörből apró bögrék és vastag falú urnatöredékek kerültek elő, egy urnából a hamvak és csontok mellől pedig bronzkanál. A kataszteri térkép alapján az 1449. számú ház a mai Paksi utca 51. számú házzal azonos, ennek egykori kertje pedig ma a szomszédos tűzép udvarára esik. A lelőhely az 52. sz. főút menti területek fejlesztése keretében az Aradi köz északi részén tervezett fejlesztési terület szomszédságában található, a kérdéses terület esetleges beépítése veszélyeztetheti a lelőhelyet.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: építkezés, közműfektetés, mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 4064/1

74. Dunaföldvár – Barota-dűlő IV. (Dunaföldvár 89)

Lelőhely-azonosító: 97871

A lelőhely megjelölése: őskori telep, római kori telep, avar kori telep

A lelőhely leírása: Ujhelyi Nóra 2021-ben előzetes régészeti dokumentációhoz kapcsolódó terepbejárás során az M6 autópálya, a Felső-tó és a 61-es autót út által bezárt területen, közelebből Barota-pusztától közvetlenül északra kb. 230 méter hosszan őskori, római kori és avar kori telepre utaló leleteket gyűjtött.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0607/2

75. Dunaföldvár – Barota-dűlő V. (Dunaföldvár 90)

Lelőhely-azonosító: 97873

A leelőhely megjelölése: római kori telep, avar kori telep, Árpád-kori telep

A leelőhely leírása: Ujhelyi Nóra 2021-ben előzetes régészeti dokumentációhoz kapcsolódó terepbejárás során az M6 autópálya, a Felső-tó és a 61-es autót út által bezárt területen, közelebbről Barota-pusztától délkeletre kb. 200 méterre római kori, avar kori és Árpád-kori telepre utaló leleteket gyűjtött.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0584/3, 0584/4

76. Dunaföldvár – Barota-dűlő VI. (Dunaföldvár 91)

Lelőhely-azonosító: 97875

A leelőhely megjelölése: római kori telep, avar kori telep, Árpád-kori telep

A leelőhely leírása: Ujhelyi Nóra 2021-ben előzetes régészeti dokumentációhoz kapcsolódó terepbejárás során az M6 autópálya, a Felső-tó és a 61-es autót út által bezárt területen, közelebbről Barota-pusztától keletre kb. 300 méterre római kori, avar kori és Árpád-kori telepre utaló leleteket gyűjtött.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0584/3

77. Dunaföldvár – Folyamörségi laktanya (Dunaföldvár 92)

Lelőhely-azonosító: 20040

A leelőhely megjelölése: őskori zsugorított sír

A leelőhely leírása: 1958-ban a Duna-parton kikötőépítés során koponyát találtak. A helyszínelést végző Bóna István és B. Vágó Eszter feltárt egy észak–déli tájolású, melléklet nélküli zsugorított sírt, amely a neolitikumtól a késő bronzkorig keltezhető.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: építkezés

Hrsz.: 0116/7, 0116/10

78. Dunaföldvár – Itatópart (Bölcske 70)

Lelőhely-azonosító: 66686

A leelőhely megjelölése: késő neolit (Lengyel-kultúra) telep

A leelőhely leírása: A Duna leszakadt magaspártjában Szabó Géza és Szécsi Attila több, a Lengyel-kultúrához tartozó beásás feltárt, a felszínen pedig hasonló korú leletanyagot gyűjtöttek.

A leelőhely besorolása: nyilvántartott

A leelőhely veszélyeztetettsége: erózió, mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0161

79. Dunaföldvár – Volner-tanya, F 03 (Daruszentmiklós 3, Előszállás 9)

Lelőhely-azonosító: 38581

A leelőhely megjelölése: középső bronzkori (Koszider-horizont) telep, középkori telep

A leelőhely leírása: A Daruszentmiklós déli határában, a Nagykarácsonyi-vízfolyástól északra, mocsaras területtel körülvett, kisméretű, északnyugat–délkeleti irányú kiemelkedésen fekvő leelőhelyet 2001-ben az M6 autópálya nyomvonalának bejárása során Szalai Tamás azonosította.

2008-ban Kovács Katalin az M6 autópálya építését megelőzően próbaásatást végzett a lelőhelyen. Ugyanebben az évben Kiss Csaba Kálmán és Herendi Orsolya végzett megelőző feltárást, amelynek során középső bronzkori (Koszider-horizont) telep került elő, főleg méhkas alakú gödrökkel. A bronzkori telepet az újkori beépítések nagyrészt megsemmisítették. A lelőhelynek csak a délkeleti széle esik Dunaföldvár közigazgatási határába.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), építkezés, útépités

Hrsz.: 044/5, 044/6

80. Dunaföldvár – Alsó Pázmánd / Vajai-tanya (Daruszentmiklós 4, Előszállás 10)

Lelőhely-azonosító: 38582

A lelőhely megjelölése: bronzkori telep, kelta telep, avar kori telep, avar kori sír, középkori település

A lelőhely leírása: 2001-ben az M6 autópálya nyomvonalán a 83+960–84+132 km-szelvények között a székesfehérvári múzeum régészei néhány középkori edénytöredéket találtak. 2008-ban Kovács Katalin az M6 autópálya építésének régészeti felügyelete során a 84+120–84+150 km-szelvények között régészeti objektumok feltárását figyelte meg. Ugyanebben az évben Cséki Andrea szondázó ásatásán a szondában 15 árok, nyolc gödör, két kút, egy ház és két cölöphely került elő, a szonda két végén pedig megtalálták a települést határoló árkokat is. A leletanyag alapján a település avar kori, de néhány kelta objektum is jelentkezett. 2009-ben Kemsei Dóra, illetve Farkas Zsuzsanna megelőző feltárása során 4026 m²-en 31, főként avar kori objektum (árkok, gödrök, kutak) került elő. A lelőhely keleti része Dunaföldvár közigazgatási területére esik.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), útépités

Hrsz.: 043, 044/1, 044/5, 045, 046/2, 047, 048, 049/3, 049/4, 051/2, 051/4, 052/14, 052/20, 052/22, 052/23, 052/25, 052/26, 052/28, 052/32, 052/33, 052/34, 052/37, 052/38, 053/2, 053/3, 053/4, 053/6, 0635, 0637/1, 0637/3, 0638

81. Dunaföldvár – Fehérvári-úti-dűlő I–II., RM 02, RM 03 (Daruszentmiklós 42)

Lelőhely-azonosító: 60984

A lelőhely megjelölése: Árpád-kori telep, középkori település

A lelőhely leírása: 2008-ban Kovács Katalin az M6 autópálya építésének régészeti felügyelete során Árpád-kori objektumok feltárását figyelte meg a Daruszentmiklóstra vezető út délnyugati oldalán, közvetlenül a megyehatáron. 2009-ben egy egykori vízfolyás két partján Cséki Andrea, illetve Herbály Róbert megelőző feltárás során 3059, illetve 2477 m²-en 33, illetve 26, főként Árpád-kori telepobjektumot tárt fel, a Fehérvári-úti-dűlő I. lelőhelyrészen néhány késő középkori jelenség is előfordult. A lelőhely délkeleti része Dunaföldvár közigazgatási területére esik.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), útépités

Hrsz.: 052/35, 064/104

82. Dunaföldvár – Györök-tanya (Előszállás 29, Daruszentmiklós 38)

Lelőhely-azonosító: 38579

A lelőhely megjelölése: neolitikus telep, római kori telep, avar kori telep, késő középkori település

A lelőhely leírása: Az M6-os autópálya megelőző feltárása során Buza Andrea 2008–2009-ben 32816 m²-es területen 310 neolitikus, római kori és avar kori telepobjektumot tárt fel Előszállástól keletre, közvetlenül a megyehatáron, a Matild-tóba folyó kis patak déli partján. A lelőhely keleti sávja Dunaföldvár közigazgatási területére esik.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás), útépités

Hrsz.: 0569/2, 0621/1, 0621/7, 0621/10, 0621/11, 0621/12, 0621/16

83. Dunaföldvár – Györök-tanya (Előszállás 32, Daruszentmiklós 39)

Lelőhely-azonosító: 59368

A lelőhely megjelölése: őskori telep

A lelőhely leírása: Stibrányi Máté 2008-ban a Matild-tóba folyó kis patak déli partján, a Györök-tanya keleti oldalán fekvő magas dombon közepes sűrűségben apró, kérdőjelesen rézkorinak meghatározott cserepeket talált. A lelőhely keleti sávja Dunaföldvár közigazgatási területére esik.

A lelőhely besorolása: nyilvántartott

A lelőhely veszélyeztetettsége: mezőgazdasági művelés (mélyszántás)

Hrsz.: 0569/2, 0621/11, 0621/12, 0621/16